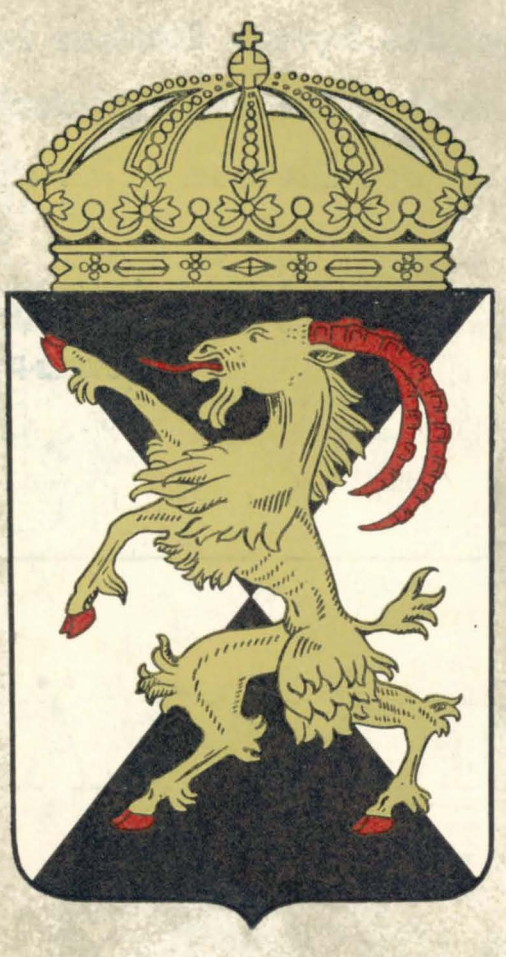

Gör hemmet trivsammare med

DURO tapeter

DURO-tapeterna är en god exponent för hemortens industrier. Begär därför DURO nästa gång och du får en vacker hållbar tapet från din egen hembygd

A-B
DUROTAPET
HAGASTRÖM

För rationell hårvård

Lundén & Skalin *frisersalong*

Södermalmstorg Gävle
Tfn 14647

Furuvik

— ett sommarparadis för ung och gammal

Nu virvelrostat

BOCKEN - 1957

MEDLEMSBLAD FÖR HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING

Redaktion: Kapten Bertil Strindberg och fanjunkare Harald Fisk

I detta nummer har medverkat major N. Frykberg, major Wolmar Bohman och redaktör E. Wickberg

HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENINGS UPPGIFT

är att verka för vidmakthållandet och stärkandet av sambandet mellan regementet och bygden samt att främja samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande hälsingesoldater.

Medlemskap kan vinnas av varje svensk man och kvinna, som hyser intresse för föreningens verksamhet.

*

Ordförande: Överste H. Berggren, Vallunge, Åbyggeby. Vice ordförande: Överste Curt Göransson, Försvarsstaben, Stockholm, överstelöjtnant Arne Dyberg, I 14, tfn 297 80, Gävle. Sekreterare: Kapten Gert Nilsson, Länsstyrelsen, Gävle. Kassör: Förvaltare E. V. Andersson, I 14, tfn 297 80, Gävle. Övriga styrelseledamöter: Riksdagsman Per Persson, Norrby 10, Runemo, landstingets ordf. Edvin Jansson, Harnäs, överstelöjtnant K. G. Sohlén, Strindbergsgatan 32, Stockholm, häradsdomare O. Östling, N. Valbo, riksdagsman Jon Jonsson, Bollnäs, vaktmästare H. Månsson, Fredriksdalsvägen 2 B, Gävle, häradsdomare J. A. Andersson, Hägnan, Trönödal, löjtnant E. Pira, Engelbrektsgatan 3, Gävle, hemmansägare Einar Berlin, Brogården, S. Valbo.

*

Vid medlemsanmälan eller anskaffning av medlemsnål, minnesskrift m m vänd Eder till Kapten Gert Nilsson.

Föreningens postgirokonto

137332

TJUGONDE ÅRGÅNGEN 1957

GÄVLE 1957 GEFLEBORGS TRYCKERIAKTIEBOLAG

Detta Nummer

har tillkommit genom stöd av bl. a. följande firmor

F. Ahlgrens Tekn. Fabrik A/B, Gävle

A/B Elektro-Armatur, Gävle

Aktiebolaget Svenska Kullagerfabriken, Hofors Bruk

Vict. Th. Engwall & Co Kommanditbolag

Iggesunds Bruk A/B, Iggesund

Korsnäs A/B, Gävle 2

Carl Larsson Fotografiska Atelier, Gävle

Gävle Klichéanstalt Aktiebolag, Gävle

Gävleortens Mejeriförening u. p. a., Gävle

Carl A. Ohlsson, Gävle

Stockholm-Gävle Slakteriförening u. p. a., Enskede

A. U. Wahlbergs A/B, Juvelerarefirma, Gävle

Jacob Wennberg Aktiebolag, Gävle

Bergii Tobakshandel A/B, Gävle

Eric Börjesson, Järnhandel, Gävle

Elektriska Kompaniet A/B, Gävle

Hallbergs Bokhandel, Gävle

A. Hildebrand, Hovjuvelerare A/B Gävle—Sandviken

Norelius & Thorssell A/B, Gävle

Söderlund & Lindström mek. verkstäder, Gävle

HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING HYLLAR MINNET AV

Kaptenen Olof Arborén Stockholm

Snickarmästaren Aug. Forsman Gävle

Civilingenjören J. F. Hjorth Gävle

Översten Knut Delin Stockholm

Musikfanjunkaren C. A. Lundgren Bönan

Fabrikschefen H. Portström Södra Valbo

Herr C. L. Melander Gävle

Löjtnanten Olof Holm Årsunda

Kaptenen Hugo Hellström Gävle

Lagerchefen John Holmgren Gävle

Regementets nye chef, överste Axel Henriksson

Såsom nytillträdande chef för Kungl. Hälsinge regemente vill jag här rikta en hälsning såväl till äldre generationer "hälsingar" som till den generation, vilken i år har påbörjat sin första militärtjänstgöring vid regementet.

Såsom "hälsingar" ha vi förmånen tillhöra ett gammalt ärorikt regemente med vackra traditioner från forna dagar, ett regemente som var och en har all anledning vara stolt över att tillhöra. Plikt, ansvar och samhörighet har alltid varit utmärkande drag för regementet. Sambandet med stad och bygd har städse varit det bästa och härvid har gamla traditioners bibehållande haft sin stora betydelse. Jag är mina företrädare stort tack skyldig för vad de gjort och påbörjat i detta avseende. Vad gjort är skall bibehållas och vårdas; vad som påbörjats skall med alla medel fullföljas. Härvid vädjar jag om allt stöd och hjälp från dem som hålla regementet kärt och måna om dess välgång.

Till Er som i år påbörjat sin första militärtjänstgöring vill jag här rikta några särskilda ord.

Kom ihåg att värnpliktstjänstgöringen icke endast är en plikt utan fastmer en rättighet, som endast tillkommer fria män i en fri stat. Att vara "hälsinge" förpliktar. Må Er strävan alltid vara att uppträda på ett värdigt sätt och så förbereda Er för krigets värv, att Ni, därest ofredens stund skulle komma, väl kunna förvalta det vackra arv forna tiders "hälsingar" lämnat efter sig. Må Ert arbete alltid präglas av den rätta förståelsen för uppgiften och en god vilja att städse göra det bästa. Har Ni den inställningen, kommer resultatet att bli gott, och Ni kommer att finna tillfredsställelse och trivsel såväl i som utom tjänsten. Härigenom lämnar Ni också Ert betydelsefulla bidrag till rikets värn och till att bibehålla regementets goda anseende.

A Henriksson.

Förre regementschefen utnämnde generalmajoren Curt Göransson

Inför avgången från uppdraget som vice ordförande i Kungl. Hälsinge regementes kamratförening riktar jag ett varmt tack till föreningens ordförande, Överste Hans Berggren, för de ett och ett halvt år, som jag under hans erfarna och ansvarsmedvetna ledning haft förmånen att vara medlem av föreningens styrelse. Jag tackar också varmt alla övriga styrelseledamöter för gott samarbete i de för föreningen och regementet gemensamma strävandena att bevara och stärka banden mellan hembygd och regemente.

Verksamheten som regementschef och styrelseledamot i kamratföreningen har givit mig den bestämda övertygelsen, att förutsättningarna för att befästa samhörigheten mellan hembygd och regemente äro utomordentligt gynnsamma ty så gott som alla initiativ från kamratföreningens och regementets sida ha mötts av enastående gensvar från enskilda, organisationer och myndigheter i Gästrikland och Hälsingland. Att en sådan samhörighetskänsla är av yttersta värde och betydelse för försvaret av våra landamären behöver väl inte särskilt understrykas.

Men kamratföreningen har enligt min mening anledning att i ett avseende söka utvägar att förnya sig själv. Det gäller för de äldre att söka få med de yngre i aktiv verksamhet, ty det är ungdomen som skall fylla regementets leder i krig och det är ungdomen, som skall bära traditionen vidare mot framtiden. De äldre vänder blickarna bakåt och förenas i minnen från gångna

tider. Detta är självfallet en kraftkälla i nuet, men ungdomen vänder också blickarna framåt, söker efter nya metoder, följer nya värderingar och uppställer egna mål. Ett ungdomligt inslag på bredaste bas skulle förmodligen ge föreningens verksamhet värdefull stimulans och nödvändig anpassning till utvecklingen. Varför inte tillsätta ett arbetsutskott av idel ungdomar – fast anställda och värnpliktiga – med uppgift att lägga fram ett arbetsprogram för de närmaste åren?

Kanske skulle hembygden också kunna finna ökade möjligheter att visa de värnpliktiga, att dess tankar och omsorger följer dem även under deras tjänstgöring vid regementet. Samarbetet mellan regementet och hembygden bygger på att båda parter finner vägar till initiativ och praktiska åtgärder till fromma för försvarsgemenskapens fördjupande. Det blir sannolikt en av uppgifterna för den samarbetsnämnd mellan regemente och hembygd, som rekommenderats i en statlig utredning och som förmodligen kommer att inrättas.

Till slut uttalar jag mina varmaste förhoppningar om en framgångsrik framtid för kamratföreningen i dess utomordentligt viktiga uppgifter. De allvarliga tider av internationell misstro, som vi nu lever i, manar till de största ansträngningar. Det är framförallt på den lokala och regionala samhörigheten som hela den riksomfattande försvarsgemenskapen måste bygga.

Curt Göransson

Regementets historia och museum

På initiativ av regementets f. d. chefer översterna Hans Berggren och Curt Göransson bildades den 30 juni 1956 en stiftelse benämnd *Kungl. Hälsinge regementes historie- och museifond.*

Stiftelsens ändamål är att främja utarbetandet av en regementshistoria och inrättandet av ett regementsmuseum.

Det ekonomiska underlaget för stiftelsens verksamhet utgöres av medel, som har skänkts av enskilda, institutioner, företag och kommuner. De insamlade medlen uppgå f. n. till c:a 8.000:— kr. Medel inflyta alltjämt. Men den nuvarande medelstillgången måste tredubblas för att regementshistoriken, som redan påbörjats, skall bli verklighet.

Det är styrelsens för historie- och museifonden förhoppning att BOCKENS läsare understödjer ifrågavarande medelsanskaffning.

Innehållet i regementshistoriken för Kungl. Hälsinge regemente skall i främsta rummet belysa regementets djupa förankring i hembygden under århundradenas lopp, ty en levande kunskap om samhörigheten mellan hembygd och regemente utgör nu och i framtiden ett omistligt bindemedel i den civila och militära försvarsgemenskap, som samhället behöver och offrar mycket för att upprätthålla. Regementets hembygd är sedan många århundraden Gästrikland och Hälsingland. Det förhållandet, att värnpliktiga från en del socknar i norra Hälsingland numera fullgör sin värnpliktstjänstgöring i fred i Östersund, ändrar ingenting i det faktum, att de i mer än 200 år

Från utställningen i Soldathemmet den 12/1 1957.

övades på Mohed och hade sina boställen i Hälsingesocknarna. Om denna månghundraåriga gemenskap i fred och krig, i goda tider och i nöd och död, skall regementshistoriken berätta. Verkets titel skall bli »Hembygden och Hälsinge regemente».

För att den militära och civila gemenskapen skall komma till uttryck, kommer regementshistoriken att

Forts. på sid. 24.

"Generalsregementet"

En äldre, regementet, dess historia och traditioner, hängiven underofficer sade sig en gång ha sett att Hälsinge regemente kallades för »generalsregementet». För att kontrollera huruvida fog finnes för denna benämning har jag roat mig med att, i anslutning till överste Göranssons stjärnkarriär, göra en undersökning av »generalförhållandena» vid regementet från 1800-talets början intill den dag som i dag är.

En uppdelning göres i två kategorier. De, som börjat sin officersbana vid regementet och de, vilka varit här som chefer och sedan nått generalmajors eller högre grad. Här nedan några torra fakta:

De som börjat sin officersbana vid I 14 äro:

von Platen, Fredrik Christian. Stabsfänrik vid regementet 1774; chef 1809—1815. Generalmajor 1814. von P deltog i krigen mot Ryssland såväl under åren 1788—1790 som 1808—09. Under kriget mot Norge 1814 förde von P befälet över arméns 7. brigad.

Tingsten, Lars Herman. Började med juridiska studier. Ändrade sig emellertid och beslöt sig för officersbanan. Underlöjtnant vid regementet 1878. Från 1886 en längre tid vid generalstaben. Chef för krigshögskolan 1902. Chef för Norrbottens regemente 1904. Statsråd och chef för lantförsvarsdepartementet 1905. Generalmajor 1906. Kommendant i Bodens fästning 1907. Generallöjtnant och chef för II. arméfördelningen 1913. Inspektör för infanteriet 1915. Chef för generalstaben 1919. General 1922. Filosofie hedersdoktor vid Uppsala universitet och riddare av serafimerorden 1927. En märklig levnadsbana.

Söderhielm, Knut Erik Wilhelm. Underlöjtnant vid regementet 1889. Till generalstaben 1900. Överste vid intendenturkåren och chef för dess stab 1916. Generalmajor 1926. Vid sidan av det militära, filosofie kandidatexamen vid Uppsala universitet 1893, samt ledamot av riksdagens andra kammare 1918—1920.

Säfwenberg, Knut Otto Hjalmar. Underlöjtnant vid regementet 1891. Från 1905 en längre tid vid generalstaben. Chef för lantförsvarets kommandoexpedition. 1915. Chef för Första livgrenadjärregementet 1919. Brigadchef vid Norra arméfördelningen 1928. Generalmajor 1929. Hög frimurare.

Lilliehöök, Gösta. Underlöjtnant vid regementet 1891. Transport till Svea livgarde 1892. Mångårig generalstabstjänst. Chef för Jämtlands fältjägareregemente 1918. Chef för östra arméfördelningen och överkommendant för Stockholms garnison 1930. Generallöjtnant 1934.

Nygren, Oscar Eugen. Underlöjtnant vid regementet 1892. Vid generalstaben en längre tid från 1902. Chef för lantförsvarets kommandoexpedition 1919. Sekundchef för Svea livgarde 1923. Kommendant i Bodens fästning 1928. Generalmajor 1929. Chef för generalstaben 1933. Generallöjtnant 1936. General 1937. Svensk representant vid Nationernas förbund under många år från 1922. Miliär ledamot av Högsta domstolen 1934.

Söderbom, Johan Helge Fritiof. Underlöjtnant vid regementet 1902. Intendentsexamen 1907. Överste vid intendenturkåren 1928. Generalmajor samt generalintendent 1935. Generallöjtnant 1946.

Swedlund, Nils Per Robert. Fänrik vid regementet 1919. Vid generalstaben en längre tid från 1933. Chef för Norrbottens regemente 1946. Chef för försvarsstaben 1947. Generalmajor 1948. General och överbefälhavare 1951.

Chefer vid I 14 som vidarebefordrats.

von Kaulbars, Gustaf Wilhelm. Chef 1782—1809. Generalmajor 1792. Generallöjtnant 1799. Under 1808—09 års krig chef för del av armén mot Norge.

von Post, Adolf Ludvig. Chef 1815—1847. Generalmajor 1838.

Rudbeck, Charles Emil. Chef 1847—1856. Generalmajor och generalbefälhavare i 5. militärdistriktet 1856.

Reuterskiöld, Alexander Fabian Zefanias. Chef 1856—1860. Sistnämnda år transport som chef för Upplands regemente. Generalmajor samt chef för lantförsvarsdepartementet 1862. Generallöjtnant och militärbefälhavare i 2. militärdistriktet 1867. (Vår nuvarande ÖB:s morfars far).

von Vegesack, Ernst Mattias Peter. Chef 1868—1874. Generalmajor och militärbefälhavare i 5. militärdistriktet 1884.

Munck, Carl Bror. Chef 1882—1893. Generalmajor 1892, samt året därpå chef för II. arméfördelningen. Generallöjtnant 1902.

Nyström, Thomas Georg. Chef 1915—1923. Generalmajor 1920. Chef för V. arméfördelningen 1923. Generallöjtnant 1928. Hög frimurare.

af Klercker, Achates Ernst Wilhelm. Chef 1933—1934. Generalmajor och chef för I. arméfördelningen 1937. Generallöjtnant 1947.

Forts. på sid. 24.

Regementets avgående musikkår

Första raden från vänster

Mfj A. Ask till Amkår i Borås
» E. Åkerlund till Amkår i Falun
» H. Fahlgren pension 1/10 1957
Mdir E. Mårtensson till Amkår i Uddevalla
Mfj Å. Söderberg till Amkår i Falun
» A. Lennström till Amkår i Falun
» H. Kadesten till Amkår i Falun

Andra raden från vänster

Ms T. Åström till Amkår i Östersund
» G. Wennberg till Amkår i Strängnäs
» E. Lind till Fmkår i Uppsala
» G. Nilsson till Amkår i Linköping
» R. Odernäs till Amkår i Örebro
Mfu L. Hesselgren till Fmkår i Uppsala
Ms I. Stenberg till Amkår i Falun

Tredje raden från vänster

Mfu B. Askebark till Fmkår i Västerås
» S. Kingstedt till Amkår i Strängnäs
» S. Källberg till Amkår i Uddevalla
» K. Landqvist till Amkår i Linköping
Mkorp B. Strandberg till Amkår i Stockholm

Onsdagen den 15 maj 1957

fullgjorde musikkåren sitt sista uppdrag vid regementet i samband med en högtidlighet i Regementsparken kl. 10.45 då regementschefen avtackade regementsmusiken.

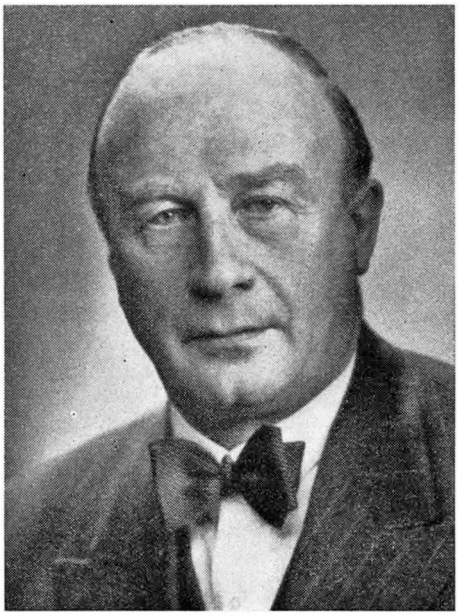
Efter lunch i regementets ordersal lämnade kårens medlemmar regementet för att tillträda nya befattningar i Armé- och Flygmusikkårerna landet runt.

Musikkåren lämnar regementet.

Kamratföreningen tackar musikkåren för lång och trogen tjänst

Hälsinge regementes "räddare"

Rubriken här ovan förefaller nog mången en aning förbryllande, men den står sig nog, om vi gå tillbaka till de händelser, som utspelades på 1920-talet.

1918 var den tyska militarismen krossad, centralmakterna slagna och förödmjukade samt Nationernas förbund, organet för fredlig lösning av mellanfolkliga tvister, i vardande. Allt var upplagt för en allmän nedrustning, fred och försoning. Rustningsmiljonerna skulle i stället användas till återuppbyggnad och sociala reformer. Hur gick det och hur ser världen av i dag ut! Ja, att besvara detta ligger utanför ramen av denna artikel.

Emellertid kunde vårt land icke undgå att påverkas av de allmänna tendenserna i en krigstrött värld. Här skulle nedrustas! En av de drivande krafterna i nedrustningsarbetet blev sedermera inför hotet av ett andra världskrig en av våra varmaste försvarsvänner. En ödets ironi!

Alltnog, jämlikt 1925 års försvarsordning genomfördes i Sverige den största nedrustning, som ett land frivilligt påtagit sig. Bland annat skulle 7 av våra infanteriregementen drabbas av förintelse. Enligt vad nedskrivaren av dessa rader har sig bekant var tveksamheten stor bland de beslutande huruvida Hälsinge eller Västmanlands regemente skulle offras. Vid regementsjubiléet 1924 blev det dock klart att Hälsinge regemente skulle fortleva och nu är jag framme vid de berättigade i rubriceringen här ovan. Förtjänsten av regementets fortlevande tillkommer i hög grad framlidne majoren Nils Holmström — under de avgörande åren ledamot av riksdagens andra kammare.

Det synes vara ofrånkomligt att i sammanhanget här något beröra Nils Holmströms personlighet och livsgärning. Han var född i Bollnäs och älskade sin hembygd, det vackra och stolta Hälsingland, intensivt och lidelsefullt. H. var en god talare och detta kombinerat med en ståtlig germansk exteriör gjorde att han av kamraterna i den officerskurs han tillhörde utsågs till, som det på Karlbergsspråket heter, kursens »mäktigaste man». Han hade humorns gudagåva och en ovanlig förmåga att ta folk, samt var, som det heter, populär bland underlydande av olika kategorier. Men det betyder icke att där saknades fasthet. Den fanns där i allra högsta grad, det har nog många erfarenhet av.

Redan tidigt kom han in i det kommunala och politiska livet. Jag ska icke tynga denna artikel genom ett uppräknande av alla de förtroendeuppdrag denne militär och politiker haft. Här blott några av de viktigaste.

H. tillhörde stadsfullmäktige i Gävle 1916 till sin död 1949. Han var en tid ordförande i fattigvårdsstyrelsen, i Gävleborgs läns skytteförbund samt i länets moderata förbund. Redan som löjtnant kom han 1921 in i riksdagen och var ledamot av dess andra kammare 1921—1936, 1945—1948 samt av dess första kammare 1937—1944. Under riksdagstiden bekläddе han poster i ett flertal utskott bl. a. i konstitutionsutskottet 1929—1933.

När, som en följd av 1925 års försvarsordning, det blev officiellt att regementet, om även i stympad form, skulle fortleva överlämnade regementets dåvarande chef, överste Stålhane, inför den samlade officerskåren som ett tack till Nils Holmström en minnesgåva i form av ett förstorat fotografi i ram av regementets kaserner. Å en plåt på ramen står att läsa:

»Till ledamoten av riksdagens andra kammare Kapten Nils Holmström med tack för gagnande verksamhet till regementets bästa. Från Kungl. Hälsinge regementes officerskår 17/9 1925.»

Den 4 maj 1949 slutade detta svenskmannahjärta att klappa. Jag har genom dessa rader velat till hälsingesoldater av olika kategorier, ja varför icke till länets alla innebyggare, bringa i åtanke minnet av en god svensk man, som gjorde allt, och även lyckades att åt hembygden bevara det gamla ärorika Hälsinge regemente med dess stolta traditioner.

Nils Frykberg

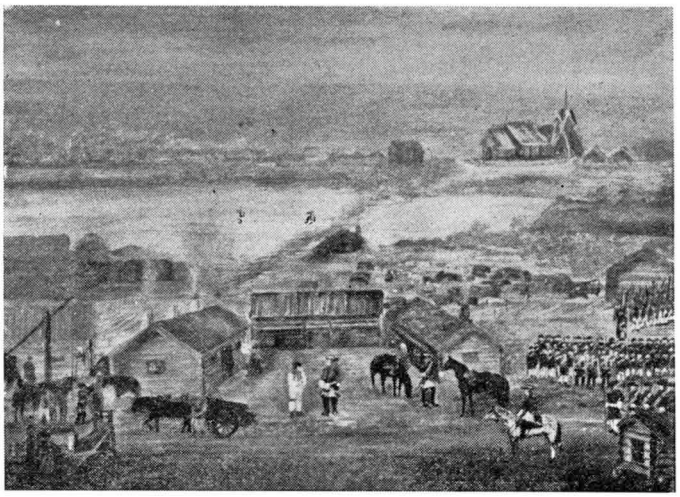
Några Hälsingeminnen från Armfeldtska fälttåget 1718—1719

På Frösön bor en märklig man vid namn Nils Zetterström, låt mig ge honom benämningen storsvensk. År 1893 då indelta Jämtlands hästjägarkår gick upp i Kongl. Norrlands dragonregemente tog han värvning vid regementet. Sedan han »suttit av» blev han mejeridisponent och överraskade på ålderns dagar med att visa sig vara en penselns och palettens konstnär av icke ringa mått.

Varför ska en f. d. dragon figurera i »Bocken» undrar säkerligen mången. Jo, därför att han satt färg på duk av vissa händelser, som beröra Hälsinge regemente och dess tremänningsbataljon under det olyckliga Armfeldtska fälttåget mot Norge 1718—1719. Resultatet kommer ur krigshistorisk forskning, intresse för ämnet samt en skapande fantasi.

För fyra år sedan hade den nu 83-årige f. d. dragonen och mejeridisponenten anordnat en utställning av sina konstnärliga alster i Östersund, från vilken följande hälsingemotiv här presenteras.

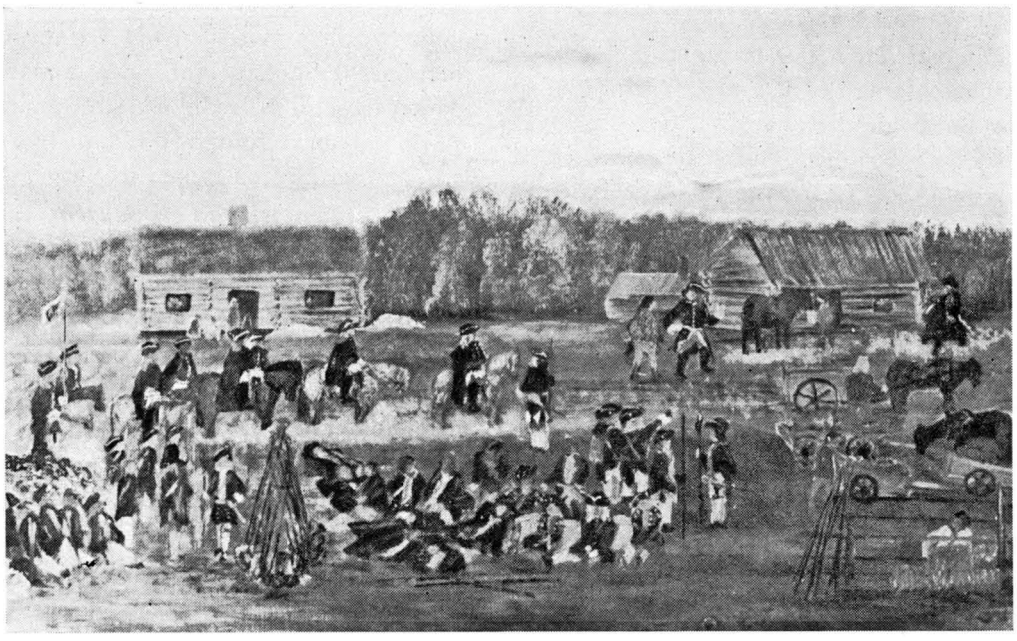
Tavlan ovan till höger föreställer Hälsinge regemente och dess tremänningsbataljon en skymningsafton i medio av juli 1718. Förbanden övernattade den 16—17 juli på Ivar Perssons gård Kingsta under uppmarschen till Duved Överste L. von Nummers har suttit av och ackorderar med bonden under det hans adjutant håller hästen. Under befäl av en beriden kompanichef marschera pikenerare och musketerare

upp på tunet. I bakgrunden synes Näskotts gamla kyrka å vars kyrkogård kaptenen vid Hälsinge regemente Lundman (deltog bland annat i slaget vid Poltava) begrovs 1746.

Tavlan här nedan visar generallöjtnanten De la Barre passerande kapten Lundmans gård Kingsta Mo. En avdelning pikenerare ur Hälsinge regementes tremänningsbataljon ses rasta vid vägen.

I fjärran skönjes fjällen dit marschen skulle fortsätta, och varest nästan samtliga omkommo i snöstormen ett halvt år senare.

Axplock ur regementets historia efter 1810 till Mohedstidens slut

Av major Nils Frykberg

Sedan efter Napoleons fall Europas karta nyordnats genom Wienkongressen följde vad vårt land beträffar en tid utan några händelser av större format. Man torde utan överdrift kunna säga att det var något idylliskt över 1800-talet och över militärlivet i synnerhet. Militärt sett var det nog en dekadansens tid till dess att »storskrällen» kom i form av det första världskriget.

★ ★ ★

Vid riksdagen i Örebro 27/10 1812 hade den allmänna beväringsinrättningen påbjudits och, hör och häpna nutidens »i lumpen» (vilket namn på vår prydliga uniform) varande ungdom, med en övningstid av till att börja med 12 dagar. Men det var heller inte mycket att lära på den tiden.

★ ★ ★

År 1812 gjorde Göta kanals skapare Baltzar von Platen framställning till Kungl. Maj:t om att 1.000 man ur Kongl. Hellsinge Regimente (så stod det i framställningen) skulle ställas till förfogande för utförande av arbeten å Göta kanal. Så skedde ock. Den

Å den tredje tavlan synas de överlevande från dödsmarschen över fjällen passera gårdarna Wallan i Ånn, fortsättande mot Duved, nyåret 1719. Över 300 man begrovs här i snömassorna; de orkade ej längre på grund av köld och utmattning. I bakgrunden synes Snasahögarna, varest den 13 februari 1957 sex turister omkommo i ett snöskred.

Till sist en bild av konstnären själv.

Tavlorna äro till salu. Var finnes mecenaten, som vill donera dem till det blivande regementsmuséet?

N. F—g.

30 april samlades Delsbo kompanis kontingent vid Norrbo kyrka och under hand tillstötte, under marsch söderut, övriga sju kompaniers kontingenter så att arbetskommenderingen under överstelöjtnant von Posts befäl den 10 maj var samlad vid Torsåkers kyrka redo för inmarsch i Dalarna och vidare söderut. Som närmaste man hade von Post major J. B. Ström och arbetskommenderingen bestod i övrigt av 4 kaptener, 12 subalternofficerare, 13 underofficerare, 32 korpraler, 8 trumslagare och spel samt 1.000 soldater.

★ ★ ★

Diverse utdrag ur regementsorder 1813—1814

(Inom parentes står dels platsen där regementsorder utfärdades dels utfärdaren av densamma.)

Den 23 juni 1813 (Jönköping; von Post)

p 2. Götha Canal har med Kongl. Maijts nådiga tillstånd präglat medaljer för att utdelas till de schaktmän, som mest utmärkt sig för flit och berömligt förhållande vid Canalarbetet.

Lif Compagniet: Underofficers Corporalen *Storm* och Corporalen *Ed.*

1:sta Majorens Compagnie: Corporalen *Björn.*

2:dre Majorens Compagnie: Under Officers Corporalen *Rask.*

Jerfsö Compagnie: Corporalerne *Lind* och *Lång.*

Den 11 september 1813 (Uddevalla; von Post)

p 7. Rulltobak kan hos Hr Captain Burtz ärhållas i avräkning på aflöning beräknad efter 9 s B:o pr rulle.

Den 16 september 1813 (Uddevalla; von Post)

p 4. I morgon middagstiden afhemtas Beska Droppar hos Underläkaren Adde af de Herrar Compagnie Chefer som deraf äro i saknad.

Den 23 september 1813 (Svarteborg; von Post)

p 1. Som till mig har blivit inrapporterat at Herr Lieutnant Burman vid Qvarters intagande den 21 om aftonen gjort invändningar i afseende på förmenad orättvisa i qvarter förläggningen, till den grad att han ej åtföljt Compagniet i de dem anviste qvarter; och som sådant förhållande strider emot ordning och Disciplinens Helgd har Herr Lieutnant Burman från och med i dag 3 dagars arrest.

p 2. Som Landets kjännedom är så hufudsaklig för en krigsman böra Herrar Compagnie Chefer Sjelvade giöra sig underrättade om alla vägar och gårdars namn och tillhålla manskapet att häruti winna fullkomlig Säkerhet ej allenast uti hvad som rörer Compagniets område utan äfven utom Compagniets i afseende på Regementets Samlings Platser och marche mot fienden.

Den 25 september 1813 (Svarteborg; von Post)

p 5. Hvarje Eftermiddag samlas Compagniet och Giöres militärisk marche med Avantgarde och Sido Patrouller 1 à 2 fjerdingsväg och efter slutad marsch hålles Chorum.

Den 25 januari 1814 (Wästra Ed; von Post)

p 3. Som Soldatens hälsa skadas av det kalla vattnet och en förmonlig dryck genom kokt vatten och Enebär eller Eneqvistar kan ärhållas bör manskapet om nyttan härav öfvertygas, och tillses att det värkställes särdeles å wagter.

Den 23 april 1814 (Wästra Ed; von Post)

p 1. Noga bör tillses att manskapet vid alla tillfällen nyttja sine Mag Gördlar oaktat wäderleken kan anses så blid att de kunna umbäras, emedan de äro ett säkert förvaringsmedel för magens förkylande, som oftast skjer då Soldaten om nätterna går ut ur stugan till sina behofvers bestridande.

p 2. Som jag vid Bållnäs Compagnie funnit 2:ne Soldater på första provianteringsdagen använda hela sitt uttagne Brännevin till fylleri, och sådant strider mot ändamålet och militäriskt skick skola dessa Soldater straffas och om sådant oskick hädanefter skulle inträffa vid något Compagnie behagade Herrar Compagnie Chefer för nästa de 2:ne påföljande provianteringsterminer utesluta en sådan Soldat från Brännvinsportionen och i dess ställe den fördela på Corpralskapet.

★ ★ ★

Hälsinge regementes huvuddel låg efter det norska krigets slut en tid som garnision i Fredrikstad. Några utdrag ur kommendantsorder från denna tid må här återges.

Commendants Ordres den 21 september 1814

1:mo. Den soldat som orenar på andra ställen än de uppförda Latrinerne aresteras och tillhålles en sådan att icke alenast rengjöra efter sig self utan efven borttaga den af de öfriga förorsakade orenlighet.

Fredrikstad som ofvan

J. Cederström
Commendant

Commendants Ordres den 29 september 1814

1:mo. Ingen ho det vara må tillåtes Röka Tobak på gatorne eller någon städes utom hus inom fästningens område.

Fredrikstad som ofvan

J. Cederström
Commendant

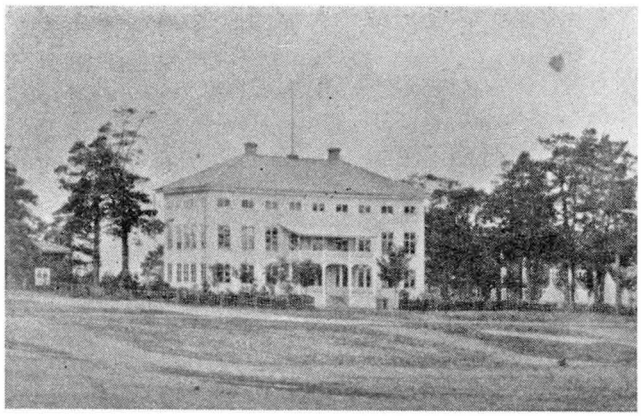
★ ★ ★

Vart tredje år skulle å Mo läger generalsmönstring hållas varvid personal av olika kategorier samt all vid

regementet förefintlig utrustning i detalj skulle redovisas. Vid genomläsandet av dessa mönsterrullor måste man skänka beundran åt dessa gamla herrars noggrannhet och stundom till sirlighet gränsande vackra stil. Här talas nu om dem som kunde skriva. Ända fram på 1850-talet, kanske ändå längre, förekom på vissa håll endast bomärken även som underskrift å officiella handlingar.

★ ★ ★

Generalmönstringen verkställdes av en general, vanligen befälhavaren för vad som då för tiden motsva-

Lägerbyggnaden (officersbyggnaden) å Mohed sådan den såg ut 1860. På slätten framför lägerbyggnaden ägde generalmönstringarna rum.

rade det nuvarande militärområdet. Generalen satt som »mönsterherre» vid »mönsterbordet» tillsammans med sin adjutant och en kommissarie. Som målsman för indelningsverket inställde sig vanligen länets höv-ding. Denne kunde dock vid förfall sätta annan lämplig person tillhörande länsstyrelsen i sitt ställe. Regementet paraderade. Mönsterherren förkunnade med ljudlig stämma:

»Soldater! Kungliga Majestäts nådiga vilja är, att var man sker rätt. Har någon skäl att klaga bör anmälan därom ske inför mönsterbordet.»

Först marscherade officerarna, sedan kompani efter kompani upp framför mönsterherren. Varje soldat ropades upp och svarade med ett »ja» högt och tydligt som det anstod en indelt soldat. Hade soldaten något att andraga gick han fram till mönsterbordet, skyldrade gevär samt framförde vad han ansåg böra komma till mönsterherrens kännedom. Efter slutad mönstring hade generalen »sett varje man i ögat».

★ ★ ★

I »General Mönster Rulla öfver Staben vid Kongl. Hellsinge Regemente den 28 de Junij 1817» står följande att läsa rörande överste indelningen vid regementet:

Herr General Majoren och Riddaren med Stora Korset af Kongl. Svärds Orden Fredr. Christ. von Platen har med döden afgått d. 4 mars 1815.

Under d. 6 februari 1816 har Kongl. Maijt i Nåder tillagt denna indelning åt tillförordnade Ordföranden uti Kongl. Maijts och Rikets Krigs Hof Rätt General Lieutnanten Commendören med Stora Korset af Kongl. Svärds Orden och Riddaren med Stora Korset i första Classen af samma Orden Friherre Herr *Georg C. von Döbeln.*

Eftersom von Döbeln ekonomiskt varit knuten till regementet synes det vara lämpligt att nämna några data ur denna märkliga personlighets liv.

D. föddes på St. Torpa i Västergötland. Ursprungligen var avsikten att han skulle bli präst, men han växlade så småningom, efter ett mellanspel med juridiska studier, in på den militära banan. Liksom många svenska officerare på den tiden sökte han sig utomlands och reste 1780 till Paris för att 1781 som underlöjtnant inträda vid greve de la Marcks tyska regemente.

D. deltog 1782—84 i en expedition till Indien och sårades under en drabbning mellan engelsmän och fransmän därstädes av en muskötkula.

Vid svensk-ryska krigets utbrott 1788 återvände D. till fosterlandet och verksamhet var t. o. m. 1808 för-

lagd till Finland. 1789 blev D. svårt sårad av en kula i pannan. Såret ville emellertid aldrig riktigt läkas och för att dölja ärret anlade han ett svart band och blev den av Runeberg i »Fänrik Ståls sägner» besjungne hjälten »mannen med det svarta bandet om pannan» — Döbeln vid Jutas! Statskuppen den 13

mars 1809, vilken resulterade i Gustaf IV Adolfs avsättning och landsflykt, ogillades i allra högsta grad av D. Efter förlusten av Finland stannade D. i Sverige och blev 1812 det nyuppsatta Norra skånska infanteriregementets första chef.

1813 utnämndes D. till generallöjtnant och under kronprins Karl Johans krig mot Napoleon fick han befälet över de i Mecklenburg varande trupperna, samt gjorde på eget bevåg en undsättning av det av fransmännen belägrade Hamburg. Detta var ur humanitär synpunkt rätt, men stred mot givna order. D. ställdes inför krigsrätt och dömdes till döden. Straffet ändrades emellertid av Karl Johan till ett års fängelse å Vaxholms fästning. Han slapp dock att sitta inne mer än ett par månader ty kronprinsen utverkade den tappre mannens frigivning. Döbeln blev 1816 ordförande i krigshovrätten.

D. avled år 1820, 62 år gammal, och ligger begravd å Johannes kyrkogård i Stockholm. Å gravvården står att läsa hans valspråk: »Ära, Skyldighet och Vilja».

von Döbeln var en mångsidig begåvning. Han utmärkte sig för ovanlig energi och viljekraft samt var sällsynt orädd och hans talarkonst är berömd. Särskilt minnesvärda äro de ord, med vilka han i Umeå 1809 avtackade kvarlevorna av den finska armén.

★ ★ ★

Några soldatnamn ur 1817 års generalmönsterrulla: God, Hård, Nöjd, Tapper, Dryg, Färdig, Modig, Kax, Fyr, Driftig, Stark, Svans, Svärd, Ståhl (»giv åt Stål en penning även»), Snäll, Kron, Ädel, Grym, Granat, Heder, Stolt, Sköld, Nubb, Munter (»där låg han Munter i sin kista»), Blixt, Snygg, Däng (lämpligt namn på en profoss), Trygg, Lek, Skräck, Örn, Fröjd, Lod, Mörk, Tapto, Bly, Grubb, Sträng, Plit.

Namnen Sköld och Sträng torde, i anslutning till senare årens innehavare av finansministerposten, vara välkända för de flesta. Namnet Fröjd återfinnes bland kaptenerna vid Hälsinge regemente.

★ ★ ★

Vi ska ta en ytterligare titt på 1817 års generalmönsterrulla och särskilt då på regementsstabens sammansättning.

Den indelades i Öfre Staben, Mindre Staben och Ringare Staben.

I övre staben redovisades samltiga regementsofficerare med översten i spetsen. I mindre staben återfinnes: regementskvartermästaren, regementsadjutanter, regementsläkaren, regementspastorn, bataljonspredikanter, regementsskrivare.

I ringare staben finna vi i huvudsak personal i underofficersbefattningar: underläkaren, mönsterskrivarna, regementsväbeln, musikdirektören med musikfanjunkaren och övriga musikanter av underofficers grad, gevärshantverkare (pistolsmed och stockmakare) samt profosserna (profossbefattningen upphörde 1820). Denna indelning i tre stabskategorier bibehölls med en del smärre ändringar till inpå 1870-talet.

★ ★ ★

En rapport över övningarna under regementsmötet 1849 (14 dagar inklusive in- och utryckningsdagar).

Öfningarna under Regements Mötet

1849

Juni d. 13:de Inryckningsdag. Ekonomi.

d. 14:de f. m. fr kl 6—1/27. Gymnastik; 1/27—1/29 1:sta Classens öfningar afdelningsvis och på ett led; kl 1/210—12 Praktisk undervisning uti Slagkruts Gevärets behandling, hälsning, postning och honnörsgöring uti Kompanigatorne; e. m. kl 5—8 fortsättning af 1: sta Classens öfningar med gevär.

d. 15:de f. m. fr kl 6—7 Gymnastik och Bajonettfäktning, fr. kl 7—1/29, 1/210—12 Lagom marsch och 2:dra Classens öfningar.

d. 16:de Fortsättning af föregående på f. m. fr. 6—1/29, och fr. 1/210—12 — Brödmönstring. Kl 6—8 3:dje Classens öfningar på 2 led afdelningsvis — Larm kl 4 e. m.

d. 17:de Söndag — kl 11 f. m. Gudstjänst; e. m. fr. kl 5—7 3:dje Classens öfningar med sammanslagne Kompanier.

d. 18:de på före- och eftermidd.: halfva Komp-t slutet och andra hälften spridd ordning, alternativt.

d. 19:de f. m. fr kl 6—1/29, 1/210—12 lika som den 18:de jemte 1/2 timme Bevakningstjänst; e. m. lika som på förmiddagen.

d. 20:de f. m. Exercisen började kl 9—12 f. m. i anseende till det om natten skedda Larm — Exercis Kompanier — e. m. *Regn* (hvarigenom komp:ne appbrobation inför Reg:ts Chefen inställdes) — Instruktion.

d. 21:sta f. m. kl 7—1/29 Kompani-Exercis med lösa 10 patroner per Man, det öfriga af föremidd. Regn. Instruction — e. m. För beredelser till blifvande Fältmanöver; fr. kl 6—8 Bataljons Exercis.

d. 22:dra Fältmanöver till trakten af Mo kyrka.

d. 23:dje (Midsommarafton) f. m. 1/29—12 Bataljons och Brigad Exercis.

Forts. på sid. 27.

Med UNEF i Egypten

Några glimtar av major Wolmar Boman

Israels militära styrkor gick till anfall mot Egypten över vapenstilleståndslinjen den 29. oktober 1956. De egyptiska arméstridskrafterna antingen omringades eller blev snabbt tillbakadrivna genom Sinaiöknen västerut mot Suezkanalen. Förvridna stålskelett av sönderbrända bilar och stridsvagnar längs ökenvägarna vittnade om effektiviteten i anfallet. Kretsande gamar gav en antydan om att förlusterna varit stora och att de döda ej hunnit föras undan.

Två dagar senare, den 31. oktober, landsattes engelsk-franska styrkor i Port Said, vars viktigaste delar kring hamnen och Suezkanalen snabbt togs. Anfallet fortsatte ytterligare 40 km söderut längs den smala förbindelsesträng, som förbinder Port Said med det egyptiska fastlandet. Två vägar, en järnväg och en sötvattenkanal upptar här en bredd av något hundratal meter — ibland mindre — mellan Suezkanalen och det gyttiga kustområde, som utgör gränsen mellan hav och land.

Samtidigt med striderna arbetade politikerna inom och utom FN intensivt för att finna en lösning på den uppståndna situationen, så att oroshärden kring Suezkanalen inte skulle bli upptakten till ett tredje världskrig. Sovjet hade redan förklarat att ryska frivilliga var beredda att understödja Egyptens kamp.

Den 5. november enades man i FN om att uppställa en militärstyrka av poliskaraktär, United Nations Emergency Force — UNEF, som skulle bestå av truppförband från olika länder, bl. a. Sverige, Norge och Danmark.

Framryckningen mot Suezkanalen gick snabbt för israelerna och det syntes fråga om timmar eller dagar, när Suezkanalen skulle falla i de anfallandes händer. I Port Said slogs motståndet ner men vid samma tidpunkt enades man genom FN om »Eld upphör», vilket inträdde vid midnatt den 6. november. Dagen efter gick Israel med på att dra sina styrkor tillbaka från Suezkanalen västerut.

Organisationen av UNEF gick snabbt. Förbanden transporterades med amerikanskt transportflyg från hemländerna till flygbasen Capodichiro vid Neapel i Italien för att därifrån fortsätta till Egypten och Abu Suweir med chartrade Swiso-air-plan och senare kanadensiska och italienska »flygande koffertar», C 119.

Danskar och norrmän var först på platsen den 15. november och den 21. november kunde man se UNEF:s styrkor i Port Said mellan de egyptiska och engelsk-franska linjerna. Samma dag kom de första svenskarna till Abu Suweir. Uppladdningen av UNEF-förbanden fortsatte och inom kort fanns trupper från Canada, Columbia, Danmark, Finland, Indien, Norge, Sverige och Jugoslavien. Indoneser och slutligen brasilianare skulle följa.

Högkvarteret var upprättat i Cairo sedan den 12. november. Den kanadensiske generalen E. L. M. Burns förde befälet över sin stab, där även svenska officerare ingår, bl. a. översten från A 6 Walter Lundqvist och majoren Wolmar Boman från I 14. Andra svenska officerare, som redan tjänstgjorde i Mellersta Östern som FN-observatörer, var också livligt verksamma under den första tidens hetsiga organisationsarbete.

UNEF:s hittillsvarande verksamhet kan uppdelas i tre olika skeden. Den första hektiska tiden gällde Port Said-området, varifrån de engelsk-franska styrkorna skulle dra sig tillbaka. Det andra skedet omfattade framryckningen österut genom Sinaiöknen och det tredje började med inryckningen i Gaza-området och framryckningen till Sharm El Sheik i söder samt vakthållningen längs demarkationslinjen.

De skandinaviska ländernas förband insattes alla i Port Said, dit också indier och columbianer grupperades för att trygga »bufferten» från söder mot de egyptiska styrkorna. Patrullering under skottlossning hörde till rutinen under dessa decemberdagar. Sammanstötningar mellan engelsk-franska patruller och motståndsmän inom Port Said fick en talande slutvinjett med letandet efter den engelske löjtnanten Moorhouse, som bortrövades ur en jeep och som återfanns död i en garderob.

Natten mellan den 22. och den 23. december lämnade de sista engelsk-franska styrkorna Port Said-området. Julen kunde firas i relativt lugn medan de slutliga förberedelserna vidtogs för att överlämna Port Said till egyptierna. UNEF hade därmed slutfört sin första etapp.

Port Said är åter inkörsporten från Medelhavet för båttrafiken genom Suez-kanalen men nu under egyptisk kontroll. De kortvariga striderna satte sina spår i bebyggelsen. De sönderskjutna husen börjar dock redan försvinna, sedan en särskild hjälpaktion igångsatts av Nasser för att bringa hjälp till »martyrstaden». De sänkta fartygen i hamnen hindrar inte längre

Forts. på sid. 18.

ÅRETS KLIPP

det skall böjas i tid...

Lennart Nilsson från Sandviken och befälselev vid Livkompaniet i skogsstrid någonstans i Gästrikland.

Teknisk begåvning i Bollnäs prövar Livkompaniets granatgevär.

Jag skall bli soldat
när jag blir stor.

Hälsingarnas försvar förstärkes av Svea ingenjörkårs mineringar.

Soligt manöverminne från Uppland vintern 1957: Mcordonnansen Berglund från Bromma under en paus i striderna.

Säkra gossar ur 8. kompaniet vid besök i Ljusdal.

7. kompaniet med regementets fana i täten marscherar genom Söderhamn.

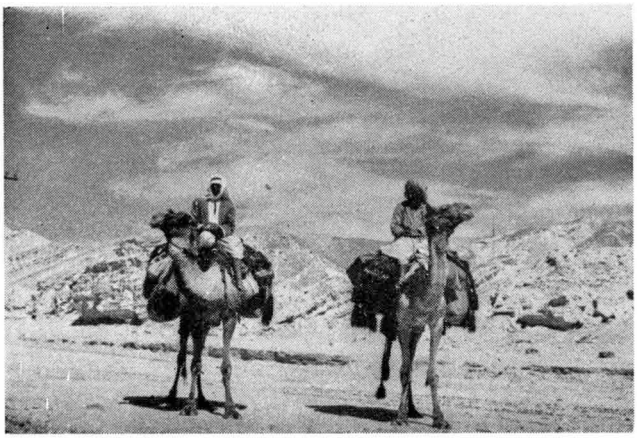
Till vänster: Toalettbestyr på Gärdet i Bollnäs. Högra bilden: Efter dagens strid på väg till kvällens nöjen.

Med UNEF i Egypten

Forts. från sid. 15

trafiken genom Suez-kanalen. Bärgningsarbetet leddes av den amerikanske 71-årige generalen Wheeler. Bärgningsflottan skyddades av FN-polis, vilken organiserades av svenskar och finnar ur UNEF.

Jättestatyn av kanalens grundare, fransmannen Lesseps visar ej längre vägen in i Suez-kanalen för all världens fartyg. Så snart staden ånyo kommit i egyptisk hand sprängdes statyn, som uppfläkt länge låg i en pråm vid kajkanten, symboliskt vittnande om slutet på det engelsk-franska inflytandet i Egypten.

Beduiner i södra delen av Sinaiöknen.

Då kriget utbröt spärrades kanalen genom sprängning av båtar och järnvägsbron över kanalen strax norr om Ismalia. Konvojen, som just var på väg, blev liggande för två månader. Den svenska båten Kyoto var en av de fångna. I den trafiktomma kanalen passade skadinaverna inom UNEF på att svalka sig med uppfriskande bad under jul och nyår. Nu är trafiken åter igång och UNEF:s trupper grupperade långt österut.

Den andra etappen — frammarschen genom Sinaiöknen — gick etappvis tätt i hälarna på de tillbakaryckande israelerna. Det blev många nya erfarenheter för deltagarna. Vägarna hade totalt förstörts av de tillbakaryckande styrkorna. Bulldogers hade schaktat undan asfalten och brutit den i småstycken. Telefonstolparna låg knäckta kilometer efter kilometer. Järnvägsrälsen var bortförd och av stationshus och vattentorn var det blott högar av cement och spretande armeringsjärn. Här och var rann tjock svart olja ut över sanden från avbrutna pipelines. Endast fyrhjulsdrivna fordon kunde komma fram i sanden. Framryckningen föregicks av minröjning, varvid bl. a. svenska minröjare under befäl av fallskärmsjägarlöjtnanten S. Lantz verksamt bidrog i spetsen för den columbianska bataljonen.

Den 15. januari hade UNEF trängt fram längs de fyra vägarna genom Sinaiöknen och nått El Arish längst i norr intill Medelhavet och El Tor på Sinaihalvöns sydspets. Det var den svenska bataljonen, som först kom fram till gränsen mot Gaza-området i norr. Dansk-norska bataljonen framträngde liksom columbianerna längs de två mellanvägarna och det finska kompaniet övertog så småningom vakten från indierna längst i söder vid Röda havets strand. En finsk pluton bevakade området kring det snart 1500-åriga klostret S:t Caterine, som enligt traditionen ligger på den plats där Moses mötte Gud i den brinnande busken och där Moses på toppen av det intilliggande 2 000 meter höga berget mottog tavlorna med de 10 Guds bud. Den nyanlända 2. omgången av svenska FN-bataljonen har nu övertagit skyddet av klostret och det storpolitiskt brännbara området vid Sinaihalvöns sydspets, Sharm El Sheik, varifrån inloppet till Aqabaviken domineras.

Natten till den 7. mars marscherade UNEF-styrkorna in i Gaza-området, medan israeliterna drog sig därifrån samma mörka, blåsiga och regniga natt. Huvuddelen av UNEF:s 6 000 man hade koncentrerats hit under veckorna före för att vara beredda att överta Gaza-området, så snart de politiska överläggningarna i New York inom FN lämnat resultat. Inmarschen leddes av det framskjutna högkvarteret under stabschefens, överste Lundqvist ledning. I stort gick allt lugnt, även om demonstrationer och skottlossning förekom och tårgas kom till användning. Stämningen var allt annat än lugn under de första veckorna.

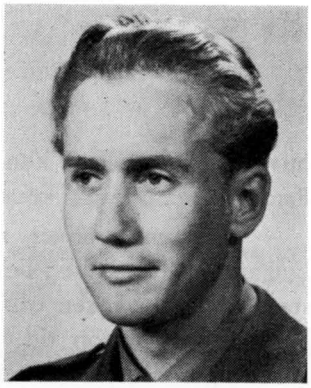

Danske överstelöjtnanten Engholm, jugoslaviske översten Ribaric, general Burns, indiske kaptenen Khanna, svenske översten Lundqvist, columbianske överstelöjtnanten Cabrera.

Genom inmarschen i Gazaområdet och övertagandet av Sharm El Sheik vid samma tid har läget med UNEF:s hjälp återställts så som det var före anfallet vid månadsskiftet oktober—november 1956. UNEF står nu grupperad längs Gaza-områdets demarkationslinje. Söderut därifrån sköts bevakningen av posteringar i de viktigaste vägriktningarna samt med övervakning från luften.

Under 1956 nyutnämnd personal på stat vid regementet

Officerare

Fänrik Tore Uhlin
Född 23/5 1928 i Forsa
Utnämnd såsom fänrik vid regementet fr o m 7/9 1956

Underofficerare

Sergeant Olof Skytt
Född 14/11 1926 i Delsbo
Utnämnd till sergeant vid regementet fr o m 1/4 1957

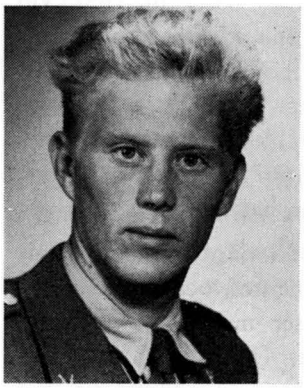
Underbefäl

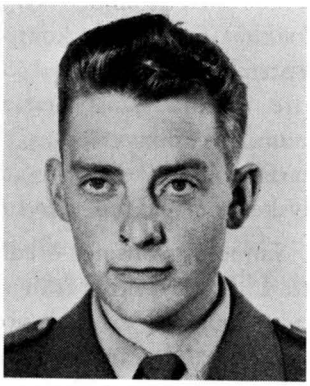
Furir Per Enar Hammarstrand
Född 26/9 1937 i Hudiksvall
Förordnad såsom furir vid regementet fr o m 17/3 1957

Furir Rolf Edvin Skoglund
Född 30/3 1938 i Ljusne
Förordnad såsom furir vid regementet fr o m 17/3 1957

Furir Hans Verner Mineur
Född 23/1 1933 i Österlövsta
Förordnad såsom furir vid regementet fr o m 17/3 1957

Furir Bengt Vilhelm Dawson
Född 1/10 1935 i Uppsala
Förordnad såsom furir vid regementet fr o m 23/3 1957

Läget håller på att stabiliseras. Soldaterna, som med få undantag levat i öknen under månader, har sedan 1. maj tillfälle att i omgångar få en välförtjänt ledighet under en vecka på Libanons bergssluttningar utanför Beyruths, republiken Libanons huvudstad. De har fri mat och husrum i turisthotellen. Bussar för dem ned till Beyruths sevärdheter, nöjen och bad. Sightseeingturer är ordnade bl. a. till de romerska tempelruinerna i Baalbeck på gränsen till Syrien.

I påskas ordnades en resa till Jerusalem från Gaza för ett 100-tal man. Det blev för dem en oförglömlig upplevelse. På grund av oroligheter i Jordan strax efter påsk har dessa resor hittills inte kunnat upprepas.

Motsättningarna mellan Israel och arabstaterna fick en urladdning i striderna mellan Israel och Egypten men genom FN:s ingripande med UNEF har stormakterna kunnat finna en tillfällig lösning så att vapenstillestånd åter inträtt.

Egypten söker med alla medel frigöra sig från västerländskt inflytande, samtidigt som landets diktator går i spetsen för en samlad arabisk utrikespolitik. Egyptens nyckelställning sammanhänger med innehavet av Suezkanalen. Att få till stånd en för alla parter godtagbar lösning rörande Suezkanalens framtida status är just nu FN:s stora problem.

Svensk postering i FN:s tjänst.

Man står ofta undrande inför det myllrande och brokiga folklivet i dagens Egypten. När man vid be-

Forts. på sid. 24

En hetlevrad kvartermästare

Anders Eriksson Lilles mor var dotter till Olof Täljkniv, och nog märktes det också på dennes dotterson, att han hade fått ett riktigt »täljknivshumör» i arv. Ett hett och häftigt humör hörde nu visserligen liksom till tidsandan, när Anders, troligen 1654, lät enrollera sig vid Hälsinge regemente som mönsterskrivare på Majorens kompani, och hans upplevelser i fält under Karl X Gustafs fälttåg bidrog väl knappast till att göra honom mjukare. Han avancerade snabbt under kriget, blev sergeant 1657 vid Joakim Transkölds kompani och fänrik samma år i september samt sattes 1659 till regementskvartermästare. Denna tjänst bestred han i bortåt ett decennium, tills den »av sina skäl» blev honom frånkänd, varefter han hemförlovades 1667 och två år senare avskedades på som det brukar heta grått papper.

Sannolikt var det oredlighet i tjänsten, som gjorde att Lille blev skild från regementet, och som invecklade honom i en rad processer med flera av regementets officerare och andra. Detta i sin tur föranledde regementschefen, överste Arenfelt, att hos landshövdingen utverka »sequestation» på Lilles hemman med inventarier samt att hos krigskollegiet begära att få låta »fasttaga» honom själv. Så ställdes då Lille inför rätta, och vid vårtinget 1669 i Mo dömdes han till böter och ersättningar för att bl. a. ha tillgripit överstens lön för år 1666 samt honom skymfeligen till hans ära och respekt angripit.

Vid höstinget samma år stod Lille åter till svars, nu för att han i Söderala länsmans- och gästgivaregård trängt in till den på genomresa stadde major Rosensköld och »honom till hans ära och respekt med calumnier och skällsord jämväl onda undsägelser angripit och överilat haver».

Majoren Rosensköld var stadd på resa i Kungl. maj:ts värv och hade den 6 okt. 1669 i sällskap med sin hakeskytt Olof Jönsson anlänt till Söderala, där han tagit in på gästgivaregården. Som han satt där i sitt rum, uppenbarade sig helt oförmodat f. d. kvartermästaren, önskade honom välkommen till Hälsingland och började småprata om ditt och datt, under det han stegade omkring på golvet.

Just då kom värdinnan in i rummet och undrade om majoren behagade öl eller brännvin, men som han kände sig trött efter resan, förklarade majoren, att det enda han önskade var ett par örngott under huvudet, så att han kunde vila sig på bänken, och dem kunde drängen komma in med.

— Majoren behöver nu väl vila, efter han så långan väg rest haver, bekräftade Lille, och i det han steg fram till bänken tillade han: Efter herr majoren här i landet någon tid lärer förbliva, ty ville han göra mig den äran att besöka mig i mitt fattiga hus? Jag vill nu med herr majoren all vänskap söka.

— Jag haver ingen ovänskap vid Eder, genmälde Rosensköld, utan vad oss emellan förut passerat är, är skett för regementets intresses skull.

— Regementet haver nu intet mera emot mig, svarade Lille.

— Intet heller haver jag något emot Eder, replikerade Rosensköld.

Lille bjöd så majoren farväl och förklarade, att han skulle komma åter och hälsa på honom följande morgon. Men redan efter en kvart uppenbarade sig kvartermästaren igen, lät värdinnan hämta in ett stop öl samt slog sig sedan ner på bänken, där majoren låg, och drack honom till. Rosensköld ursäktade sig, att han ej orkade dricka, varvid Lille vände sig till värdinnan med orden:

— Kanske herr majoren behöver brännvin?

— Jag åstundar varken brännvin öl, förklarade Rosensköld, som nu på allvar började tröttna på fridstöraren.

Lille tog emellertid ingen notis härom, utan beställde in brännvin för egen del, och då värdinnan kom in med det beställda, sade majoren:

— Kära mor, jag får intet bliva i ro i denna stuga. Kanske I ville förhöra uti granngården, om jag kan få en stuga för mig själv?

— Herr majoren får väl ro härinne, menade värdinnan, men gick i alla fall ut för att beställa en kammare åt sin gäst.

Lille satt under tiden kvar på bänken och drack sitt öl och brännvin, medan majorens hakeskytt stod vid bordet intill spisen, där majoren hade lagt ifrån sig sina vapen. Själv slumrade majoren till, men väcktes helt plötsligt igen av att Lille började domdera och skrika:

— Jag känner väl dine skälmske streck! Du håller dig nu för god att dricka med mig! Jag är väl så god som du, och förr än du kommer ut ur landet,

Ovanliga djur

Som en överraskning för såväl befäl som trupp visade det sig i vintras att man vid regementet lyckats bevara en, som det senare visade sig, fruktsam vägglushona från en länge sedan svunnen tid.

Med anledning av det ståhej, som uppstod kring det den lilla fornlämningen och hennes telningar har tecknaren Myrgren förärat Bocken nedanstående illustration till kapten Jan Måhlens och hans gossars avlusningsbesvär.

---

skall jag väl löna dig! Jag känner dig väl, Rosensköld, du låss sova och sover intet!

— Kvartermäster!, röt Rosensköld. Får jag intet ligga i ro och vila i min egen stuga, så nödgas jag göra till saken det jag intet gärna gör.

— Det är så väl min stuga som din!, skrek Lille i vredesmod och rusade upp. Jag skall slå dig, så att fanen skall taga vid dig, du hundsvott!

Hakeskytten rusade nu emellan, medan majoren försökte rycka åt sig sina vapen, men som hakeskytten stod emellan honom och bordet, fick Rosensköld endast tag i sin lilla pistol och med den gav han eld mot Lille. Hakeskytten stötte emellertid undan majorens hand, så att kulan förfelade sitt mål och borrade sig in i taket.

Lille rusade nu på dörren och ut på gården, där han kastade sig upp på sin häst och red därifrån, i det han ropade till länsmannens hustru, hakeskytten och två pojkar, som stod därute:

— Hälser major Örfil goddag! I morgon skall jag hälsa på honom bättre!

Ting pågick just i dessa dagar i Söderala, och dit sände majoren sin hakeskytt med anmälan om det skedda. Rätten skickade också per omgående länsman Sverkel Persson med en varning till Lille att se sig bättre för, och två veckor senare ställdes denne till ansvar inför Mo-Rengsjö-tinget. Där blånekade han till en början, men ändrade sig så småningom och utfor i nya tillvitelser mot majoren. De smädeorden kostade Lille 40 marker i böter, medan målet, evad det gällde ärekränkningen i övrigt hänsköts till hovrätten.

Men det är, för att tala med Kipling, en annan historia.

Erik Wickberg

Nathan Söderblom och Mohed

Såsom varande hälsing och tilldelad infanteriet gjorde Nathan Söderblom sin värnplikt å Mohed, närmare bestämt år 1887. Vem Nathan Söderblom är behöver väl inte närmare förklaras. Skulle någon ställa sig oförstående kan meddelas att han sedermera blev Svea rikes ärkebiskop.

Söderblom hade en ovanlig förmåga att finna sig tillrätta i alla miljöer och att vinna vänner överallt. I ett brev till en god vän, daterat Norrala juni 1887, beskriver han beväringstiden på följande sätt: »Jag kom dit som jag gick och stod utan så mycket som en uniformsmössa en gång, fick mig en fasligt kostlig kostym, översållad med fläckar av alla möjliga obestämbara ämnen, byxorna en fot för långa och vida, så att man kunde göra helt om i dem utan att de rördes det minsta, en rock som kunde rymma minst ett par till sådana som jag, och en mössa, ja inte var hon med de snyggaste inte. Jag har ätit kronans kost, dvs

Snälla Farbror Nathan!

Jag vill nu omtala, att vi anlända till Upsala Tisdagen den 30 April. Måndagen resa vi till Söderhamn, der vi ligga öfver natten. Tisdagen i denna vecka var det auktion, hvilken Farbror Åkerman höll. Årets vapenöfningar skola begynna den 6 Maj. Kompaniets namn blir hädanefter Skuttunge Kompani. Vi längta mycket till Skuttunge.

Farbrors
Olle

Trönö den 25 April 1889

den ätbara delen därav, understödd av matsäck hemifrån, ensam bland de s. k. herr-beväringarna, men det förvånar mig själv när jag tänker på den verkligen avskräckande snuskigheten, varmed hushållsgöromålen delvis där bedrevos, oljiga tennskålar, tvättade av smutsiga beväringar i deras eget badvatten.

Varje morgon och kväll hade hela sjukbäraravdelningen gymnastik, som jag hade det förtroendet att leda. Genast den första dagen skaffade jag mig med veritabel sångariver en mängd bekantskaper bland gävlebeväringarna och lyckades nästan över förväntan bra att få ihop en tillfällighetsmanskör. Den första tiden gnodde vi och övade oss med sång rätt flitigt, tilldrogo oss bl. a. högst densammes, överstens, uppmärksamhet, så att han helt förekommande försåg oss med sångböcker. Officerarna voro hyggliga — en kväll voro vi några beväringar inbjudna till en enkel tillställning av en 10—12 löjtnanter, det måste ha varit en stor hedersbevisning.»

Ja, det var en miljöskildring från Mohed år 1887.

Det kanske också kan intressera »Bockens» läsare att ta del av bredvidstående brev (i faksimil) tillhörande framlidne ärkebiskop Nathan Söderbloms efterlämnade, vid universitetsbiblioteket i Uppsala förvarade, brevsamling. Brevet är skrivet av den då 12-årige Olle, sedermera generalen och ÖB, Serafimerriddaren herr Olof Thörnell till den 11 år äldre farbror Nathan. Båda voro hälsingepojkar och av prästsläkt, födda i Trönö i Norrala socken. Thörnells militära intresse spåras tidigt.

En del andra andra Mohedsminnen sammanknippade med Nathan Söderblom framgår av nedanstående (återgivet med vederbörligt tillstånd) ur ett brev från general Thörnell till en av Söderbloms söner.

»Den 25/6 1888 gjorde mina föräldrar med mig och mina 3 yngre bröder en utflykt till Mohed från Trönö, där vi då bodde. På Mohed sökte vi upp vår vän Nathan Söderblom, som där exercerade beväring. Han förde oss pojkar med in i sin barack och visade oss den. Det var under middagsrasten. På Nathans uppmaning tog en indelt soldat — jag tror det var hans korpral — och satte på mig en livrem med vidhängande faskinkniv och en uniformsmössa. Detta var min första personliga beröring med det militära. Din far visade oss även omkring på lägerplatsen och vi övervoro eftermiddagsuppställningen och voro på skjutbanan. Det blev en för oss oförglömlig dag och gav sannolikt första impulsen till mitt val av levnadsbana.

Dagen efter Mohedsresan bildade vi pojkar Trönö kompani och började exercera med trägevär. Jag var kapten, min bror professorn korpral och de två yngsta meniga. Sedan lekte vi hela sommaren soldater och inredde en lada till kasern.

Den 15 juli s. å. besökte vi familjen Söderblom i Norrala prästgård och Nathan exercerade då med kompaniet; det var ej enda gången.

År 1889 flyttade mina föräldrar till Skuttunge, soldatleken fortsattes där, kompaniet omdöptes till Skuttunge kompani. Då Nathan en gång kom ut från

Nathan Söderblom i talarstolen vid regementets 300-årsjubileum 1924.

Uppsala och hälsade på, utnämnde vi honom för hans stora förtjänster om kompaniet till vår överstelöjtnant. Denna utmärkelse kvitterade han genom att strax efteråt komponera en »Marsch för Skuttunge kompani», marschen tonsatt för piano en eller två fioler, triangel, symbaler och trumma. Den marschen har — vill jag minnas — någon gång spelats på Gästrike-Hälsinge nation under den tid min bror Gösta där var inspektor.

Under min överstelöjtnants tid på I 8 träffades Nathan och jag en gång vid en större middag i Uppsala och upplivade våra minnen från Mohed. I ett tacktal efter middagen inflikade ärkebiskopen till bordsgästernas stora förnöjelse några ord om den häpnad han kände över att ha varit upphovet till »så mycken militarism». Ja, han var oförliknelig.»

Nathan Söderblom förlorade icke kontakten med Hälsinge regemente i och med exercistidens slut. År 1916 invigde han, som ärkebiskop, kyrksalen i regementets soldathem till kyrka.

När regementet 1924 firade sitt 300-års jubileum ställde sig ärkebiskopen, den gudabenådade talaren, till förfogande och höll ett anförande, som säkerligen många av »Bockens» äldre läare minnes.

N. F—g

Regementets historia och museum

Forts. från sid. 6

i ett första avsnitt ge en kulturhistorisk översikt över utvecklingen i Gästrikland och Hälsingland. Där skall alltså näringslivet, den andliga odlingen och levnadsförhållandena beskrivas, vilka voro gemensamma för hela befolkningen. Som författare har en kulturhistoriker anlitats.

I ett andra avsnitt skall regementets tillblivelse och verksamhet fram till nutiden behandlas. Avtal har redan träffats med ett antal militära författare rörande detta avsnitt.

I ett tredje avsnitt skulle man gå på djupet beträffande ett gästrike- och ett hälsingekompani främst ur sociologisk synpunkt för att belysa hur den militära och civila personalen levde tillsammans i socknarna och delade vedemödor i fred och i krig och hur de genom släktförhållanden och arbetsgemenskap hörde samman i den enhet, som socknarna utgjorde. För detta avsnitt har avtal redan träffats med civila författare.

Arbetet på regementsmuseet har nu kommit så långt att ett embyro av detsamma sannolikt kan invigas vid Regementets Dag detta år. Bidrag till museet mottages med tacksamhet.

"Generalsregementet"

Forts. från sid. 7

Göransson, Curt Ture Engelbrekt. Chef 1955—1957. Generalmajor och försvarsstabschef 1957.

En till landshövding befordrad regementschef synes, som ett kuriosum sett mot nutidens förhållanden, böra medtagas:

Bergman, Sven Petter. Fänrik vid regementet 1829. Chef 1860—1861. Utnämndes till landshövding i Norrbottens län den 3 dec. 1861.

Ja detta var »generalsregementet» I 14. Otvivelaktigt ha många blivande generaler utgått samt som regementschefer passerat regementet med den springande bocken i sitt vapen. Men »vi» skola icke förhäva oss. Det finnes andra regementen också som kunna göra anspråk på att kallas »generalsregementen». Tag exvis Svea livgarde.

N. F—g.

Med UNEF i Egypten

Forts. från sid. 19

vattningskanalerna ser oxen dra vattenhjulet runt, runt, verkar det som om tiden i många avseenden stått stilla i tusen år. Men Egypten bygger trots allt på en urgammal kultur och för alla inom UNEF har det säkerligen varit en upplevelse att besöka Cairo, se pyramiderna och Egyptiska muséet och i beundran stanna inför vad som åstadkommits under faraonernas glanstid.

En stark känsla av tillfredsställelse fyller väl också envar, som fått delta i denna världens första internationella FN-styrka, som fått till uppgift att söka åstadkomma fred.

Abu Suweir den 10 maj 1957.

Wolmar Boman

Kompaniets bäste soldat 1956—1957

Ulf Anders Jansson mottager förtjänstmedaljen av regementschefen.

Vid en högtidlighet dagen före åldersklassens utryckning i år, utdelades regementets förtjänstmedalj i guld med inskription till *kompaniets bäste soldat* på grundval av gott uppförande, goda soldategenskaper och god personlig färdighet. Vid utväljandet har hänsyn även tagits till kamrategenskaper varvid de värnpliktigas uttalande inhämtats.

Utöver förtjänstmedaljen tilldelades den utvalde diplom och hans namn uppfördes på två tavlor varav den ena förvaras i soldattorpet och den andra i marketenteriet.

De civila arbetsgivarna har underrättats om utmärkelsen.

Till årets »Kompaniets bäste soldat» utvaldes:

2. kompaniet, Ulf Anders Jansson, Arbrå
6. » , Olof Åke Israelsson, Björke
7. » , Lars Elver Andersson, Edsbyn
8. » , Alf Karl Gunnar Holmberg, Åkersbyn
9. » , Bengt Göran Nordlund, Oppänge
11. » , Nils Erik Wiik, Järvsta

"KOMPANIETS BÄSTE SOLDAT"
med diplom och medaljer beundrade av en okänd tös.

STYRELSEBERÄTTELSE

Årsmötet 1956 hölls på Kungsbäck i samband med Regementets Dag, som blev en strålande folkfest. Vädret var vackert. Korum på Lilla fältet och de idylliska anordningarna i regementsparken utgjorde inramning till soldaten i atomkriget, vilket utspelades på övningsplatsen.

Överste Curt Göransson höll hägtidstalet, där han redogjorde för de planer, som lågo till grund för den aktiva verksamhet, som bedrivs för att fylla kamratföreningens syfte att stärka sambandet mellan regemente och bygd.

Dagen avslutades med stort tapto, som spelades av regementets musikkår, som då för sista gången medverkade på en Regementets dag.

I samband med middagen i regementets matsal utdelades föreningens plakett i guld till major Arne Dyberg. Landstingets ordförande Edvin Jansson, som också tilldelats plaketten var förhindrad att närvara.

Vid högtidligheten i samband med firandet av Svenska flaggans dag på Strömvallen var föreningen representerad.

Under året har arbete pågått för att organisera en kamratföreningens musikkår, vars stadgar för närvarande är under utarbetande.

Vid årsmötet beslöts att styrelsen skulle utökas med två medlemmar. De nya styrelsemedlemmarna blevo överste Curt Göransson och hemmansägare Einar Berlin, Valbo.

Styrelsen har nu följande sammansättning:
Överste Hans Berggren, ordförande
Överste Curt Göransson, vice ordförande
Överstelöjtnant Arne Dyberg, vice ordförande
Kapten Gert Nilsson, sekreterare
Förvaltare E. V. Andersson, kassaförvaltare
Riksdagsman Per Persson
Landstingets ordf. Edvin Jansson
Överstelöjtnant K. G. Sohlén
Riksdagsman Jon Jonsson
Häradsdomare O. Östling
Löjtnant E. A. Pira
Vaktmästare H. Månsson
Häradsdomare J. A. Andersson samt
Hemmansägare Einar Berlin

revisorer:
Banktjänsteman R. B. Engström
Herr P. M. Persson
Vaktmästare A. Rosengren

revisorssuppleanter:
Redaktör E. Wickberg
Furir J. Trygg
Stadsmäklare Folke Löfgren

valberedning:
Kapten Sten Söderhjelm
Bankkamrer C. Müntzing
Ingenjör T. Ygge

valberedning suppleanter:
Polisman B. Hofvenstam
Musikfanjunkare K. A. Lennström
Fanjunkare L. P. Gustavsson.

Kassans ställning den 31/12 1956:

På bank	4.635:70
Postgiro	526:51
Kontant	255:82
Summa kronor	5.418:03

Gävle den 23/5 1957.

Gert Nilsson
Sekreterare

Regementets Dag

— 16 juni på Kungsbäck —

avslutas kl. 24.00 med

Stort Tapto

Enkelt biljettpris gäller för resa på SJ till Gävle fram och åter från alla stationer i Gävleborgs län

Axplock . . .

Forts. från sid. 14

d. 24:de Midsommardagen f. m. Gudstjänst — eft. midd. Brigad Exercis och Defilering. Gevärs Exercis Regementsvis.

d. 25:te f. m. kl 1/2 9—1/2 12 Bataljons Exercis — kl 12. Rekrytering; e. m. Ekonomi.

d. 26:te Utryckningsdag.

Mo Hed den 26 Juni 1849.

L. Åkerhielm
Tjänstgörande Major.

Anmärkning: Målskjutningen, som började den 14:de Juni verkställdes vid 3:ne Skottvallar afdelningsvis af Komp:ne efter tour med 6 skott per man om dagen och fortsattes till dess 15 skott per man blivit skjutna.

Skottställning af Tappstudsare har fortgått under hela Regementsmötet vid En Skottvall, under inseende af dertill beordradt Befäl.

Den 14:de, 15:de och 16:de på förmiddagen bildades Instruktions—Stång—Bataljon för de från Målskjutning befriade afdelningar af Kompanierne med Under Officerare och Korpraler till Plutonchefer; på e. m. öfvades Gevärs Exercis, samt Marsch och vändningar för de till Streckbärare beordrade Soldater.

För oss i atomåldern levande människor ett underligt övningsprogram. Säkerligen var det icke mycket annorlunda vid övriga arméer på den europeiska kontinenten.

★ ★ ★

Från och med år 1887 blevo generalmönstringarna årliga då endast avskedstagare och rekryter behövde frammarschera till mönsterherren för att av honom avskedas eller approberas.

Hela proceduren blev härigenom mycket förenklad och den pompa och ståt, som följde med de gamla generalmönstringarna, när kompanierna »med flygande fanor och klingande spel» marscherade fram till mönsterbordet, föll bort.

★ ★ ★

Kanske det kan intressera någon att se hur den inledande delen av vad som skrevs i samband den förenklade generalmönstringen såg ut — exvis år 1889. Alltså:

Protokoll hållet inför undertecknad Generalmönsterherre vid Generalmönstring med Kongl. Helsinge Regemente å mötesplatsen Mohed den 13 juli 1889.

Såsom ombud för Herr Landshöfdingen i länet tillstädeskom Herr Landssekreteraren och Riddaren C. A. Fagerlund.

§ 1.

S. D. Sedan på den för förättningen utsatta tid regementet till mig aflemnats samt i armédagordern af den 28 april 1887 föreskrifne förteckningar blefvo mig tillställde, inspekterade jag truppen, hvarefter tillkännagafs, att en hvar af det fast anställda manskapet, som hade något att anmäla, skulle för detta ändamål kl 12 middagen utanför lägerbyggningen inför mig sig inställa.

§ 2.

S. D. Å sålunda utsatt tid inställde sig vederbörande hvarvid:

1:o Nyantaget manskap till ett antal af 33 man anmäldes, hvilka samtliga approberades.

2:o 24 man anmäldes till afsked, af hvilka 8 afskedades med underhåll nu genast, 9 med underhåll på expektans och 6 afskedades utan underhåll, samt 1 kasserades.

3:o 13 man som uppnått 50 års ålder anmäldes icke till afsked.

4:o Konfirmationsafskedspass utan underhåll utfärdades till 5 ad interim afskedade soldater.

5:o Antecknades att antalet af Regementschefen på grund af N G O d. 24/3 84 N:o 216 permitterade eller på grund af andra föreskrifter eller orsaker från mönstringen frånvarande utgjorde 40 man.

§ 3.

S. D. Soldaterna vid Jerfsö kompani N:o 1 Jonas Kron född den 20 juni 1854 och antagen till soldat den 2 Mars 1872 samt N:o 48 Jonas Hed, född den 22 maj 1850 och antagen till soldat den 7 februari 1868 företrädde samt anhöllo om afsked från krigstjensten på grund af sjuklighet; men när Regementsläkaren upplyste att bemälde soldater voro tjenstedugliga blef deras framställning afslagen.

År och dag som ofvan

R. M. Björnstjerna
Generalmönsterherre

C. W. Berggren

(C. W. Berggren vars namn förekommer som kontrasignant å flera generalmönsterrullar på 1880 och 1890 talen var regementsauditör vid regementet, sedermera borgmästare i Gävle och far till överste Hans Berggren.)

★ ★ ★

Många för oss nutidsmänniskor underliga saker förekommo i forna dagar. År 1848 under överste Rudbecks chefstid (1847—1856) var regementet beordrat till garnisonstjänst i Stockholm. Under denna kommendering tillkännagav Rudbeck sin missbelåtenhet med att soldaterna så ofta läste i sina psalmböcker; han befarade läseri. Ett tillämnat förbud mot denna läsning avstyrktes av kapten S. P. Bergman (sedermera regementschef 1860—1861). Rudbeck förbjöd

emellertid under mötena avsjungandet av 9. versen i psalm nr 120 på den grund att soldaten möjligen skulle likna Mohed vid »jämmerdalen» och hemmet vid »himmelsalen».

★ ★ ★

Den 3. juli 1860 företogs en fältmanöver (fälttjänstövningarna kallades så på den tiden) till Norrala, vilken dock måste avbrytas på grund av regn. Regementet blev nödsakat att taga inkvartering i gårdarna omkring Kungsgården i nämnda socken, varifrån det, då manövern ej kunde fortsättas på grund av ihållande regn, på fm. marscherade hem till Mohed. (Man frågar sig hur regementet 1860 skulle ha kunnat uthärda ett krigs vedermödor.)

★ ★ ★

1867 deltog regementet i övningslägret å Ladugårdsgärde. Under en fältmanöver till Svartsjö slott uppehöll sig förre chefen för regementet, dåvarande generalbefälhavaren fö:r 2. militärdistriktet Reuterskiöld, en hel förmiddag vid regementet då striden vid Haga ägde rum. Vid detta tillfälle blev hans häst skrämd av plymerna i de kungliga damernas hattar, då deras ägarinnor skulle skynda fram för att på nära håll åse striden. Hästen stegrade sig och gick över men generalen klarade sig med förlusten av en sporre och en söderbruten kommandokäpp.

Vad sägs, något av operett över det hela!

★ ★ ★

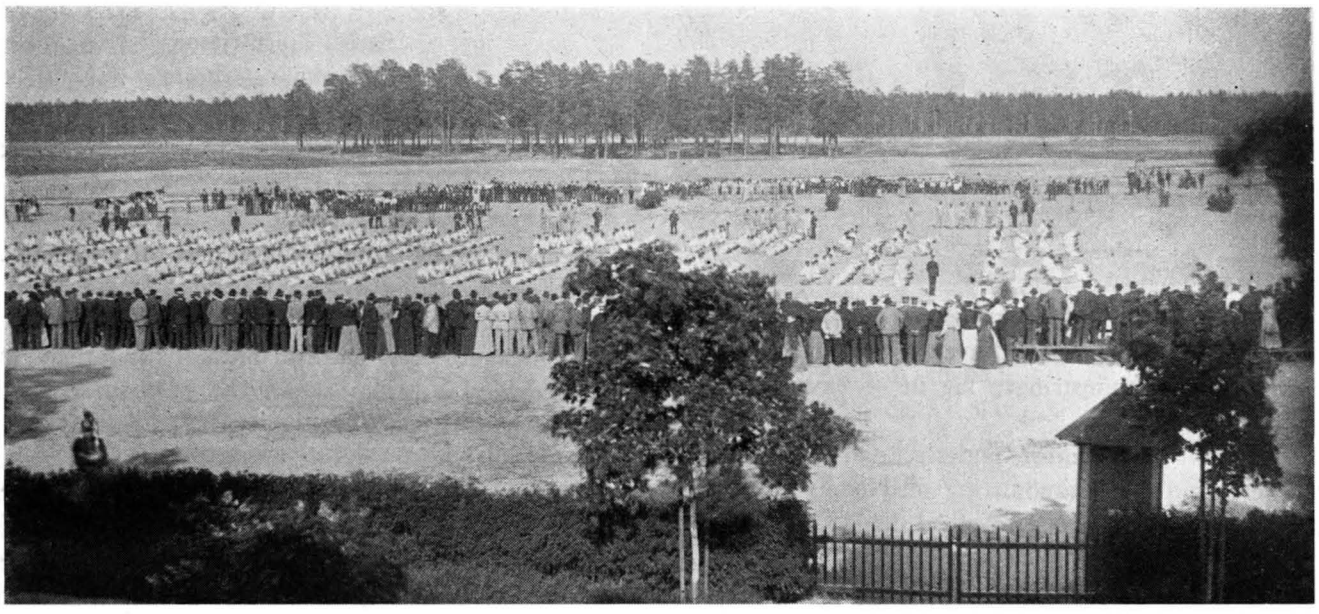
Efter studier i England grundlade den »svenska idrottens fader» Viktor Gustaf Balck idrotten här i Sverige.

Givetvis gjorde idrotten snart sin inmarsch å arméns lägerplatser — så även å Mohed. Det kanske kan vara av intresse för nutidens idrottsmän att ta del av en skildring av idrottstävlingarna å lägerplatsen midsommaren 1891. I Idrottsbladet berättar en signatur härom följande:

»Det var annandag midsommar 1891 då undertecknad fullgjorde andra årets värnplikt vid Kungl. Hälsinge regemente på Moheds lägerplats. Ovanstående dag var det idrottstävlingar i tre grenar, nämligen längdlöpning, säcklöpning och stångstörtning. Då jag alltid varit en friluftsmänniska och intresserat mig mycket för idrott, så deltog jag i längdlöpningen och till min stora förvåning vann jag första priset 5:— kr, som på den tiden voro värda lika mycket som 25:— kr nu. Nog visste jag själv att jag var duktig att springa, men jag kunde aldrig tro att jag var den förnämsta bland de 1.000 värnpliktiga, som voro förlagda på Mohed.

Så var det den skrattretande säcklöpningen, som kom efter längdlöpningen och denna var genomrolig att se på. Även här utdelades ett pris på 5:— kr.

Sista grenen var stångstörtning, som bestod i att segdraga en grov stång från marken så att denna stod lodrätt i luften och sedan slå ned storändan i marken så att stången störtade om. Här måste den råa styrkan göra sig gällande och det var ett kraftprov som blott en på tusende gjorde på Mohed. Det var en s. k. ockelbofinne från Ockelbo socken i Gästrikland, som till yrket var skogsarbetare. Han var till kroppstorleken en Herkules och var välväxt och besatt en ovan-

Gymnastikuppvisning å Mohed midsommardagen 1899.

ligt stor styrka, men den behövdes ock för att kunna störta den tunga och långa stången.

Det var många starka karlar, som tränade i den grenen före midsommaren 1891, men alla gingo bet på uppgiften, utom ockelbofinnen, som gjorde det med glans. Första priset fick han väl göra rätt för och alla respekterade den mannen för hans stora styrka.

Idrotten av i dag är något helt annat än för 45 år sedan och någon fotboll visste vi icke av annandag midsommar på Mohed 1891.»

Ja — detta skrevs 1936. Vad ska man säga om idrotten den dag som i dag är. Se på idrottsreferaten i dagstidningarna!

★ ★ ★

Enligt gammal tradition firades midsommardagen å Mohed, då regementet låg inne, med gudstjänst på f. m. och med paradering o defilering på e. m. samt med dans kring majstången på aftonen. En del år förekom även att officerskåren gav bal i officerspaviljongen och manskapet dansade, sedan dansbanan tillkommit, flitigt till tonerna av regementsmusik, omväxlande med dragspelslåtar.

På 1890-talets början anbefalldes att midsommardagen skulle firas som en nationell högtidsdag. Hur den firades år 1893 framgår av nedanstående urklipp ur Stockholms Dagblad den 25 juni 1893:

»En fosterländsk fest firades i går af Helsinge regemente i Moheds lägerplats. Den rika flaggdekoreringen längs hela lägerlinien och kring kasernerna erbjöd en ståtlig anblick. Talarstolen var uppförd framför den resliga majstången från vars topp en jätteflagga svajade. På sidorna voro anbragta höga granriskolonner uppbärande gevärspyramider och flaggor. Löjtnant Erik Söderhielm deklamerade ett av honom författadt anslående poem af fosterländskt innehåll. Kapten Moberg höll ett kraftigt fosterländskt föredrag. En talrik beväringskör utförde unisont, med ackompangnement af regementsmusiken 'Du gamla, du friska', 'Vår Gud är oss en väldig borg' och 'Ur svenska hjertans djup'. Trots det ogynnsamma vädret hade mycket folk samlats.»

★ ★ ★

1904 deltog regementet tillsammans med andra förband ur V. och VI. arméfördelningarna i den smått legendariska Hälsingemanövern. Fälttjänstövningarna försiggingo i Mo, Rengsjö, Segersta och Söderala socknar. Regementet fördes av överste Blomstedt (från kommandoexpeditionen). Regementets ordinarie chef, von Krusenstjerna, var brigadchef. Regementet som »var på hemmaplan» skördade lagrar och övningarna avslutades å Mohed inför konungen, vilken gav lunch i officersbyggnaden. Som en egendomlighet kan nämnas att i lunchen deltogo dåvarande regementschefen,

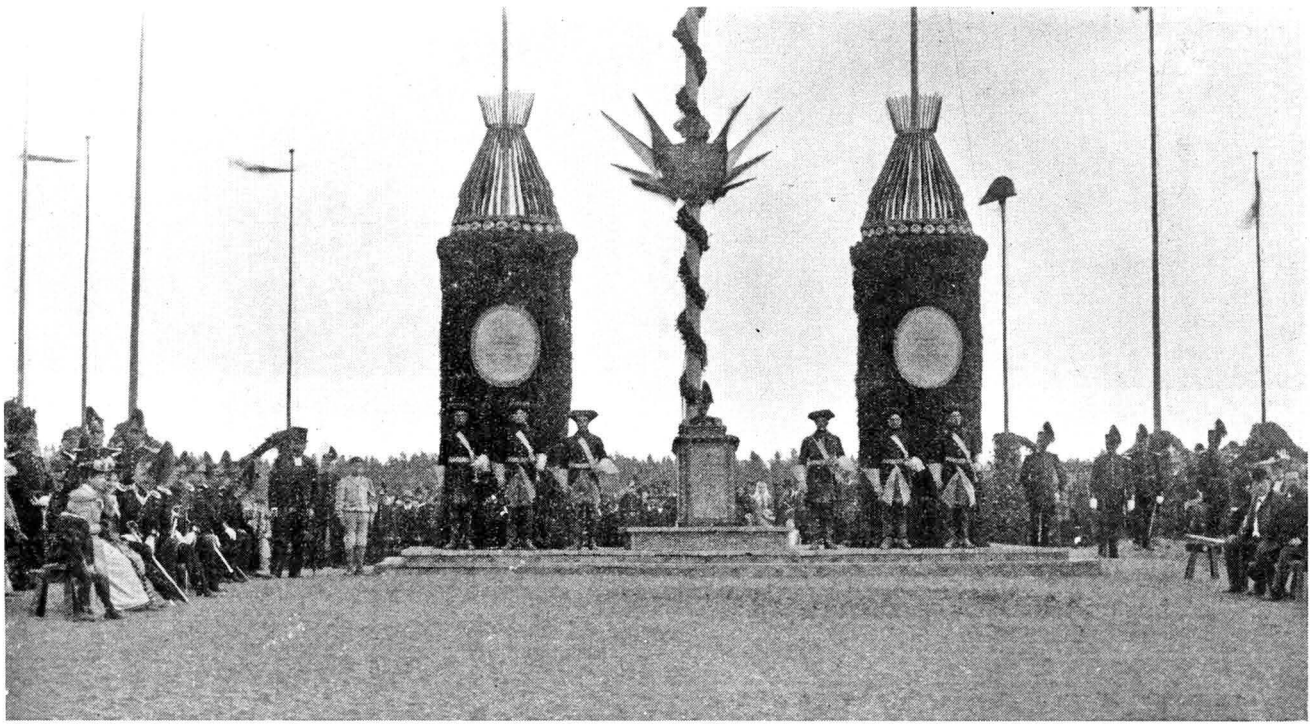
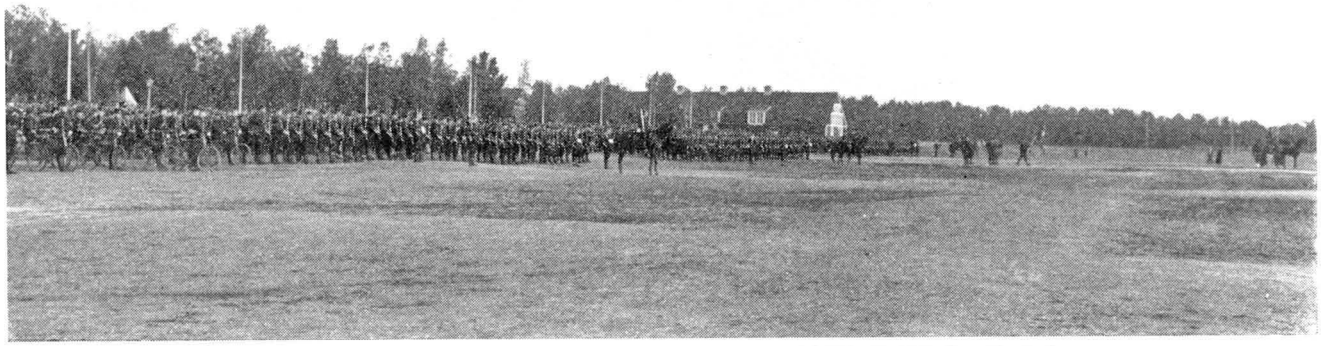

Bild från Mohed midsommardagen 1894. (I talarstolen major R. Schenström.)

Hälsinge regemente före avmarschen till fälttjänstövningarna 1904.

samt tvenne förutvarande, nämligen general Munk och kammarherre De la Gardie.

Här nedan synes manöverledningen. I mitten dåvarande kronprinsen (sedermera konung Gustav V) samt längst till vänster chefen för generalstaben general Axel Rappe. I bakgrunden en typisk hälsingegård.

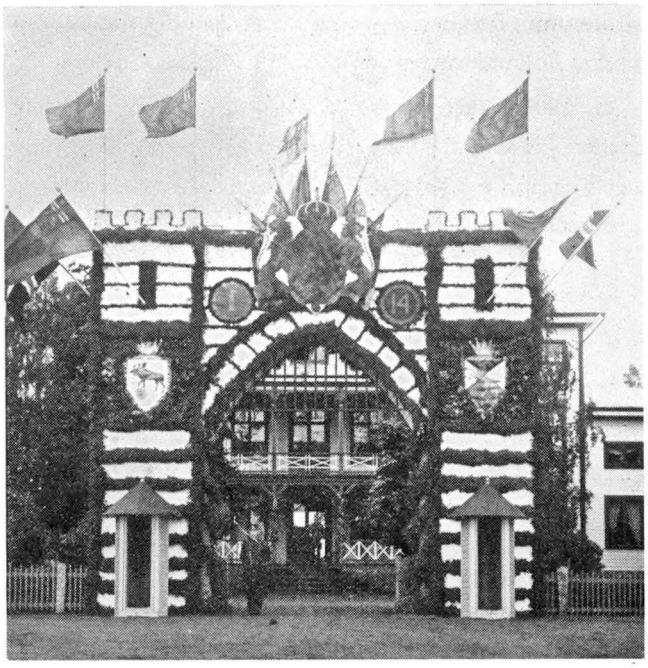

★ ★ ★

Den sista general-mönstringen å Mohed hölls den 16. september 1905. Indelningsverket var på avskrivning, varför Kungl. Maj:t hade förordnat att endast ärenden rörande avsked åt indelt manskap skulle bli föremål för behandling. Detta överläts vid de indelta regementena åt regementscheferna, i förevarande fall åt överste von Krusenstjerna åtföljd av regementskvartermästaren Karl Arvid Genberg. Landshövdingne företräddes av landskamrerare Ström, i övrigt biträdde vid förrättningen bataljonsläkaren Arpi och auditören Höglind. Namnen kännas väl igen av gamla kamratföreningsmedlemmar.

★ ★ ★

Den 22 augusti 1908 inleddes å Mohed de festligheter, för de flesta en melodi i moll, som skulle utgöra

Entrén till officersbyggnaden å Mohed vid kungalunchen 1904.

den synbara avslutningen på den över 200-åriga Mohedsepoken. En ny tid, resultatet av 1901 års härordning, hade ryckt in. En omplantering av regementet från det vackra Hälsinglands hjärta till Gästriklands södra del skulle påbörjas. Betingat av omständigheterna sade sakkunskapen. Gävle stad håller f. n. på att omringa regementet. Kanske komma gävleborgarna att få uppleva en ny Mohedsepok. Vem vet! Underligare saker ha hänt.

När Ni köper
RYGGSÄCKAR
KARTFODRAL
PISTOLFODRAL
TÄLT m. m.

kontrollera att ovanstående varumärke
— "HÄSTEN I HÄSTSKON" —
finns påstämplat. Det är garantimärket FÖRNÄMSTA SVENSKA FABRIKAT

Sensationell nyhet!
De patenterade *Akka- och Nallo-ryggsäckarna.* Begär att få se desamma hos Eder handlare.

Nya tider . . .
Ökad service . . .

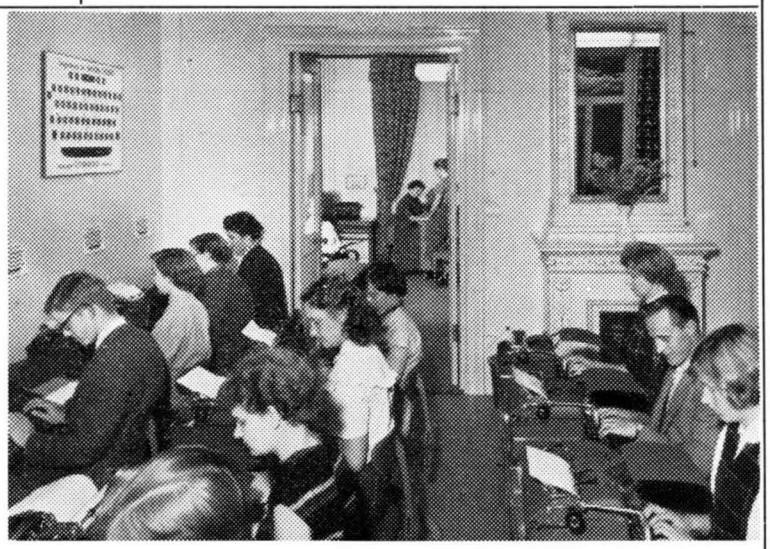
Vi har nu nästan "butiksöppet"

måndag — fredag kl. 9.30 — 17.30
lördag kl. 9.30 — 13.00

GEFLE SPARBANK
— banken där Ni tjänar på att vara kund

Åtvidabergsinstitutet

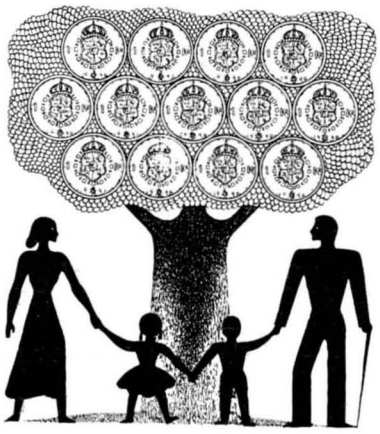
— skolan för maskinskrivning och maskinräkning — skolan där man trivs — med moderna hjälpmedel som snabbare gör Er till en bättre maskinskrivare eller maskinräknare.

ÅTVIDABERGS institutet

Även kvällskurser

N. Kungsgatan 11, telefon 24440

Skydda Dig själv och Din familj
genom ett regelbundet sparande i

GÄVLEBORGS LÄNS SPARBANK

— *Norrlands största sparbank* —

26 filialer i länet

GUSTAFSBRO

Lagrat

Klass I

Rekommenderas!

AB Gefle Förenade Bryggerier

Ordertelefon: 29260

Södra Norrlands
Trädgårdscentral

Förening u. p. a. SKÅNELAGRET

Drottninggatan 45 - Gävle

Frukt- och Trädgårdsalster
i parti

Grohmanns

Frukt, Choklad
Konfektyrer

Nygatan 31, Gävle
Tel. 20069 & 20637

LIDHOLMS

med det största

urvalet

i

HERR- *konfektion*
HERR- *ekipering*

GOSS- *konfektion*
GOSS- *ekipering*

DAM- *konfektion*
DAM- *ekipering*

Herr- o. Damskor

LIDHOLMS
DROTTNINGGATAN 30

Tel. 29240 (gruppanrop) **växel**

GOD MAT

till lågt pris i trivsam miljö

Konsum - Restaurangen
i Varuhuset N. Kungsgat. 7 Tel. 261 80
Självservering
Öppet: Vardagar kl. 8—20
Söndagar kl. 10—20

Grillen - Varuhuset
Tel. 261 80
Öppet: Alla dagar kl. 11—20
Lunch - middag - supé
Konditoriservering

Folkets hus Restaurangen
S. Centralgatan 10 Tel. 280 70
Öppet: Vardagar kl. 9—20
Söndagar kl. 12—20
Lunch- o. konditoriserv.
Terasservering

Restaurang Tre Stockar
Kastsjötorg Tel. 921 00
Öppet: Vardagar kl. 8—20
Söndagar kl. 9—19
Lunch - middag - supé
Konditoriservering

konsum alfa

Andersson & Lundqvist A.-B.
GEFLE
Etablerad 1887

Aukt. Skeppsklarerare
Befraktningsagenter
Speditörer - Sjöförsäkringar
Magasineringar

Av STR auktoriserad reseagent
TRAFIKAGENTER FÖR SAS - KLM
PAN AMERICAN - BRITISH AIRWAYS

Telegramadress: »LUNDQVISTS»
Telefon: Växel 29860
Telex: 8049

VID VAL
av Eder BRANDFÖRSÄKRING
bör Ni givetvis anlita

Gestriklands Brandstodsbolag

med dess sedan gammalt låga premier.
Infordra premieuppgift.

Anlita hembygdens eget försäkringsföretag

Upplysningar lämnas av ordföranden i Edert distrikt och på bolagets huvudkontor, N. Strandgatan 29, Gävle. Telefon 201 43, 261 43 och 164 43, linjeväljare.

"Färg" -handla hos

Erik Lindberg Färghandel AB
GÄVLE
Centralpalatset tel. 297 40
filial Kristinaplan tel. 201 00

Stor sortering, snabb expedition, sakkunnig personal och låga priser.

TRETORN
ledande märke
i GUMMISKOR

Skomagasinet
Drottninggatan 33 Gävle Tel. 233 77

Boktryckeri
Bokbinderi
Modern utrustning
Service

Gefleborgs Tryckeri AB
Nygatan 33 *Gävle*
Telefon 297 00

OSCAR ÅHMAN
Drottninggatan 26

Civila kläder

och

Uniformer

Tfn 21087

Restaurant
Skeppet

LUNCH
DINÉ
SUPÉ
A'la carte

Goda viner Öl från fat
KONDITORISERVERING
— Musik —

Telefoner:
20416 och 13916

OLSSONS
BLOMSTERHANDEL

Nygatan 15
GÄVLE

Bocken 1957
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och är direkt överfört till filformatet PDF (ver 6.0 eller senare). Arbetet har utförts av **Ulf Holmberg 2008-04-30**.